

PREZIDENTAS PASVEIKINO POPIEŽIŲ PRANCIŠKŲ IŠRINKIMO METINIŲ PROGA

2021-03-13

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda savo ir visų Lietuvos žmonių vardu pasveikino Šventąjį Tėvą išrinkimo Popiežiumi aštuntųjų metinių proga, palinkėjo jam sveikatos ir stiprybės skleidžiant pagarbą kiekvienam žmogui, žadinant artimo meilę ir socialinę bičiulystę – tvirtą pasaulio ateities pagrindą, padėkojo už Katalikų bažnyčios indėlį ir solidarumo pavyzdį padedant suvaldyti pandemiją visame pasaulyje, taip pat ir Lietuvoje.

Šalies vadovas laiške Popiežiui Pranciškui pažymėjo pernai rudenį Asyžiu-

je paskelbtos Popiežiaus enciklikos „Fratelli tutti“ reikšmę. „Šioje enciklikoje Jūs kviečiate atverti širdis žmogiškai brolybei, nes visi mes, kurie plaukiame vienoje valtyje, juk esame broliai ir seserys. Brolybė, kaip dvasinė vakcina, ir turi būti mūsų visų tiesus kelias į geresnę, teisingesnę, nuoširdesnę pasaulį“, – rašoma Prezidento laiške.

„Lietuva, kaip ir daugelis kitų kraštų, didelėmis vidinėmis pastangomis ir glaudžiai bendradarbiaudama su kitomis šalimis, jau pradeda ruošti gyvenimui po pandemijos. Manome, kad visi kartu privalome prisidėti

Popiežius Pranciškus ir Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda (dešinėje).

lrp.lt

prie pažeidžiamesnių kraštų aprūpinimo vakcinomis nuo viruso, padėti ypač paveiktiems kraštams suvaldyti socialinės ir ekonominės krizės

pasekmes“, – rašoma šalies vadovo sveikinime.

Prezidentas perdavė Popiežiui, kad kartu su Lietuvos žmonėmis meldžiasi už Jį ir

linki jėgų nenuilstamai tęsti dvasinės lyderystės pasaulyje misiją.

Prezidento komunikacijos grupė

BALTIJOS MINISTRŲ TARYBA PRIĖMĖ BENDRĄ PAREIŠKIMĄ DĖL BENDRADARBIAVIMO IR KOORDINUOTO ATSAKO Į COVID-19 PANDEMIJĄ

Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė pirmininkavo Baltijos Ministrų Tarybos (BMT) Ministrų Pirmininkų nuotoliniam posėdžiui.

LRV

Estijos Ministrė Pirmininkė Kaja Kallas, Latvijos Ministras Pirmininkas Arturs Krišjānis Kariņš ir Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė Baltijos Ministrų Taryboje aptarė svarbiausius regioninio ir trišalio bendradarbiavimo klausimus, apžvelgė pažangą įgyvendinant bendrus projektus, vykdamas Lietuvos pirmininkavimo Baltijos Ministrų Tarybai prioritetus, ir aptarė bendrą pareiškimą dėl bendradarbiavimo ir koordinuoto atsako į COVID-19 pandemiją.

Pareiškime premjerai išreiškė paramą koordinuotam Europos Sąjungos atsakui į COVID-19 pandemiją, įskaitant pastangas paspartinti vakcinavimą, suvaldyti naujas viruso atmainas, užtikrinti bendrą požiūrį į laikinus laisvo judėjimo ES apribojimus ir sklandų ES bendrosios rinkos veikimą. Teigiamai įvertintas Europos Komisijos komunikatas „HERA inkubatorius“ ir pabrėžtas Baltijos valstybių ir jų pramonės

pasirengimas prisidėti prie tęstinių ES pastangų didinti gamybos, mokslinių tyrimų ir greito aptikimo pajėgumus.

Ministrai Pirmininkai pripažino Europos Komisijos pastangas didinti COVID-19 vakcinų pristatymo nuspėjamumą ir skaidrumą tęsiant intensyvų dialogą su vakcinų gamintojais, siekiant, kad jie įvykdytų sutartinius įsipareigojimus pagal Išankstinio įsigijimo sutartis ir išplėstų gamybos pajėgumus. Ministrai Pirmininkai pabrėžė efektyviausio ES vakcinų strategijos įgyvendinimo ir spartesnio skiepijimo tempo ES svarbą.

Vyriausybės vadovai akcentavo ES valstybių narių solidarumą pandemijos metu. Jie pabrėžė būtinybę nedelsiant reaguoti į neatidėliotinus labiausiai paveiktų valstybių narių poreikius. Premjerai pakvietė Europos Komisiją sukurti aiškių ir skaidrių kriterijų mechanizmą, pateisinantį proporcingo vakcinų platinimo išimtis ir laikinai skatinantį tiekimą toms valstybėms narėms.

Ministrai Pirmininkai taip pat paprašė Europos Komisiją atidžiai stebėti vakcinavimo procesą visoje ES, kad būtų išvengta bet kokių kliūčių ir sankaupių, susijusių su vakcinų platinimu bei skiepijimu. Jie

paragino taikyti laikiną koregavimo procedūrą, leidžiančią padidinti vakcinų tiekimą tam tikroms ES valstybėms narėms, kuriose turimi pajėgumai suteikia galimybę nedelsiant naudoti vakciną.

Premjerai pareiškė palaikantys siūlymus ES lygmeniu sukurti bendrą skaitmeninę platformą dokumentuoti informacijai dėl skiepijimo, testavimo ir pasveikimo nuo COVID keistis, ir paragino bendradarbiauti pasauliniu lygiu. Jie atkreipė dėmesį į būsimą Europos Komisijos pasiūlymą dėl skaitmeninio žaliojo pažymėjimo, kuris būtų geras pagrindas tolesnėms diskusijoms dėl bendro ES požiūrio į galimą skiepijimo pažymėjimo taikymą, vengiant bet kokios diskriminacijos.

Vyriausybės vadovai palankiai įvertino Europos Komisijos pastangas užbaigti ES dalijimosi vakcina mechanizmą, siekiant palengvinti ES partnerių / kaimynų galimybę naudotis vakcinomis ir šiuo atžvilgiu papildyti COVAX priemonės pastangas.

Ministrai Pirmininkai pabrėžė sklandaus ES atsigavimo svarbą, veiksmingai įgyvendinant ES ekonomikos gaivinimo planą. Pažymėta, kad reikia užbaigti vykstančias derybas dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos sektoriinių pasiūlymų ir visapusiškai atsižvelgti į Europos Vadovų Tarybos išvadas bei politinius susitarimus, kuriuos ES lyderiai pasiekė 2020 m. liepos mėnesį.

LRV

KOSOVAS ATIDARĖ AMBASADĄ JERUZALĖJE

Kosovas kovo 14 d. pranešė oficialiai atidaręs savo ambasadą Jeruzalėje ir tapo pirmąja daugiausia musulmonų gyvenama teritorija, kuri pripažino Jeruzalę Izraelio sostine.

Toks sprendimas buvo atsakas į tai, kad Izraelis pripažino Kosovą, kas laikoma didele pergale Priština, siekiančiai visiškai 2008 metais paskelbtos Kosovo nepriklausomybės pripažinimo pasaulyje.

Naujoji ambasada buvo atidaryta per trumpą ceremoniją, kurios metu ant pastato šono Jeruzalėje buvo iškelta Kosovo vėliava, pranešė Kosovo užsienio reikalų ministerija.

Serbija atsako pripažinti savo buvusios provincijos nepriklausomybę. Todėl nors Kosovą jau pripažino didelė dalis Vakarų pasaulio, to nepripažįsta pagrindiniai Belg-

rado sąjungininkai – Rusija ir Kinija.

Iki praėjusio mėnesio Kosovo nepriklausomybės nepripažino ir Izraelis, tačiau vėliau šalys užmezgė diplomatinius santykius. Mainais į tai Kosovas pasekė prieštaringai vertinamam buvusio JAV prezidento Donaldo Trampo (Donald Trump) pavyzdžiui ir pripažino Jeruzalę žydų valstybės sostine.

Toks Kosovo sprendimas sulaukė kritikos ne tik iš šalių, kuriose dauguma gyventojų yra musulmonai, kaip Turkija, bet taip pat ir iš Europos šalių.

Jeruzalės statusas yra vienas aštriausių klausimų ilgalaikiame Izraelio ir Palestinos konflikte. Palestiniečiai laiko Rytų Jeruzalę savo būsimos valstybės sostine, o dauguma šalių savo ambasadas yra įsteigusios Tel Avive. **LRT**

JAV RAGINA RUSIJĄ NUTRAUKTI „NEPRIKLAUSOMŲ OPOZICIJOS BALSŲ” PERSEKIOJIMĄ

JAV valstybės sekretorius Antony Blinkenas paragino nutraukti „nepriklausomų balsų” persekiojimą po to, kai Rusijoje buvo sulaukyti maždaug 200 opozicijos politikų ir savivaldybių deputatų.

Nors Rusijos policija reguliariai išvaiko opozicijos protestus, šis masinis deputatų, susirinkusių į konferenciją Maskvoje, sulaikymas neturi precedento.

„Ragine nutraukti nepriklausomų balsų persekiojimą”, – „Twitter” paskyroje rašė A. Blinkenas, Rusijos valdžiai

sugriežtinus Kremliaus kritikų priespaudą artėjant parlamento rinkimams šalyje. Jis pabrėžė, kad „Rusijos valdžia abejotinais pagrindais sulaikė beveik 200 savivaldybių lyderių ir politikų, įskaitant politinius aktyvistus Vladimirą Kara-Murzą ir Juliją Galiaminą”.

Forume, kurį organizavo žymaus Kremliaus kritiko Michailo Chodorkovskio remiamas projektas, aptarti rugsėjį vykstančių parlamento ir savivaldos rinkimų susirinko dalyviai iš daugiau nei 50 Rusijos regionų. **ELTA**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Vyriausybei nusprendus plėsti antikorupcinį ir teisinį švietimą mokykloje, planuojama apie šiuos dalykus vaikus mokyti doros pamokose, taip pat per praktinius užsiėmimus, tokius kaip dalyvaujamas biudžetas. Šiuo metu yra parengta nauja metodinė priemonė apie antikorupcinį ugdymą mokykloje, skirta įvairių dalykų mokytojams ir popamokinei veiklai, pradėti kvalifikacijos tobulinimo mokymai mokytojams.

Už beveik 280 tūkst. eurų Kaunas skaitmenizuos 18 miesto kapinių: rengiamas virtualus žemėlapis, kuriame bus galima pamatyti, kas ir kur palaidotas. Tiesa, jis bus prieinamas tik kapines prižiūrintiems darbuotojams – vėliau gali būti sprendžiama dėl dalies duomenų atvėrimo visuomenei. Pasak Kauno miesto savivaldybės atstovo, ši sistema reikalinga, kad būtų patogiau valdomos kapinės ir nekiltų savavaliavimo jėgos. Tiesa, planuojama, kad šis žemėlapis nebus prieinamas visuomenei. Duomenys bus kaupiami labiau orientuojantis į darbuotojų darbo efektyvumą, administravimo procesų trumpinimą ir stebėseną.

Lietuvoje iki šių metų turėjo nelikti institucinių vaikų globos namų. Tačiau jie vis dar veikia. Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė sako, kad kai kurioms įstaigoms išlyga padaryta iki 2023-ųjų, kitos persiorientuoti turi per šį pusmetį. Ministerijos teigimu, ne visos savivaldybės pasirūpina ir budinčiais globotojais – kai kurios šiuo metu neturi nė vieno.

Teisingumo ministrė Evelina Dobrovolska sako, kad atsakas į neapykantos kalbą turėtų būti paremtas baumės neišvengiamumo principu. Seime inicijuojamos pataisos, kuriomis dėl neapykantos nusikaltimų siūloma taikyti ne tik baudžiamąją, bet ir administracinę atsakomybę. E. Dobrovolskos teigimu, tai padėtų pareigūnams lengviau nustatyti tokius pažeidimus.

Socialinio tinklo „Facebook“ lietuviškajame segmente yra keletas rusakalbių grupių, tačiau pati populiariausia ir gausiausia bendruomenė – „Rusakalbis Vilnius“. Ji vienija apie 32 tūkst. žmonių. Grupės įkūrėjas yra Vilniuje gyvenantis fotografas ir aktyvus socialinių tinklų veikėjas Sergejus Mavrinas. Grupės pagrindą sudaro Lietuvos gyventojai – jų apie 90 proc. 10 proc. yra žmonės iš kitų šalių, bet čia gimę. Trečdalis grupės narių pastaraisiais metais atvykę gyventi į Lietuvą iš Rusijos, Ukrainos ir Baltarusijos. Grupės įrašų turinys priklauso nuo to, kuriai iš šių trijų kategorijų jį skelbiantis žmogus priskiriamas.

Vilniaus kolegija pranešė apie galimą incidentą, per kurį pavogti asmeniniai jos studentų duomenys – vardai, asmens kodai, namų adresai. Nacionalinis kibernetinio saugumo centras (NKSC) pradėjo tyrimą. Centro direktorius žiniasklaidai teigė neatmetantis galimybės, kad galėjo būti pavogti ir studentų pažymiai.

Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) pirmininko rinkimuose skyriai mato du favoritus – europarlamentarus **Juožą Oleką** ir **Viliją Blinkevičiūtę**. Kaip Eltai tvirtino LSDP atsakingasis sekretorius Justas Pankauskas, šių politikų pavardės dažniausiai figūruoja tarp skyrių pasiūlytų kandidatų.

Vilniaus apygardos administracinis teismas (VAAT) atsisakė priimti buvusio vidaus reikalų ministro ir buvusio krašto apsaugos viceministro Eimučio Misiūno skundą dėl prezidento Gitano Nausėdos atsisakymo grąžinti jį į anksčiau eitas teisėjo pareigas. Teismo vertinimu, skundas atmetamas, nes jis nepriklauso administracinių teismų kompetencijai. Į VAAT E. Misiūnas kreipėsi kovo pradžioje. Jis teigė, kad atsisakydami grąžinti jį į teisėjo pareigas, šalies vadovas ir jo teisės grupės patarėjai pažeidė įstatymus ir Konstituciją. Jis taip pat tvirtino, kad priimdamas sprendimą dėl teisėjo statuso neatnaujinimo, prezidentas „negalėjo ištraukti naujadaro“ – politinio atšalimo.

Saugant perinčius paukščius, iki rugpjūčio nebegalima pjauti saugotinių medžių, šią savaitę pranešė Aplinkos ministerija. Draudimas šalinti saugotinus želdinius ar jų dalis įsigalioja kovo 15 dieną, prasidedant intensyviai paukščių veisimosi laikotarpiui. Saugotiniams priskiriami medžiai, kurie pagal augimo vietą, rūšį ir matmenis atitinka Vyriausybės patvirtintus kriterijus. Tai – ažuolai, uosiai, klevai, guobos, skirpstai, skroblai, bukai, vinkšnos, liepos, maumedžiai, pušys, beržai, augantys daugiabučių namų ir kitų gyvenamųjų pastatų teritorijose. Privačioje žemėje mieste saugotinas yra didesnis nei 20 cm, užmiestyje – didesnis kaip 30 cm skersmens medis.

Dėl Egipte darbo metu atostogavusio parlamentaro Valiaus Ažuolo Seimo Biudžeto ir finansų komitetas turėjo nukelti svarbius klausimus. Komitetas uždarame posėdyje turėjo svarstyti Lietuvos poziciją Europos Sąjungos klausimais. Prie komiteto posėdžio nuotoliniu būdu prisijungė Šarm aš Šeiche atostogavęs Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos narys Valius Ažuolas. Tiesa, tokia kelionė politikui gali atsirūgti – Seimo pirmininkė jau kreipėsi į etikos sargus, kad šie įvertintų visas išvykos aplinkybes.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV PREZIDENTO VILTIES ŽINIA

JAV prezidentas Joe Bidenas.

AP

JAV prezidentas Joe Bidenas kovo 11 d. kreipdamasis į tautą pareiškė nuo COVID-19 pandemijos pavargusiems amerikiečiams, kad Nepriklausomybės diena liepos 4-ąją tikriausiai jau galės būti švenčiama beveik įprastomis sąlygomis, taip pat pažymėjo, kad šalis gali įveikti koronavirusą, jeigu žmonės vieningai laikysis prevencijos priemonių ir skiepysis.

„Ši kova toli gražu nebaigta“, – J. Bidenas sakė pirmą kartą nuo savo kadencijos pradžios kreipdamasis į amerikiečius geriausiu televizijos eterio laiku, minint vienų metų sukaktį nuo koronaviruso protrūkio paskelbimo pandemija.

Prezidentas emociškai pagerbė daugiau kaip 530 tūkst. amerikiečių, mirusių nuo COVID-19 per pastaruosius 12 mėnesių, ir pridūrė: „Nors kiekvienam buvo vis kitaip, mes vis kai ką praradome. Tai – kolektyvinė kančia, kolektyvinė auka.“

Vis dėlto jis išreiškė viltį, kad smarkiausiai nuo pandemijos nukentėjusi šalis gali įveikti virusą, jeigu amerikiečiai darbuosis kartu ir laikysis medicinos ekspertų nurodymų dėl kaukių dėvėjimo ir skiepėjimosi.

ŠIAURĖS KORĖJA NEREAGUOJA Į JAV ADMINISTRACIJOS NORĄ DĖRĖTIS

JAV prezidento Joe Bideno administracija vasarį kelis kartus mėgino įvairiais kanalais užmegzti ryšį su Pchenjanu, tačiau visi bandymai buvo nesėkmingi, pranešė televizijos kanalas *CNN*, remdamasis šaltiniu JAV administracijoje.

„Siekdami sumažinti [įtampas] eskalacijos riziką, nuo vasario vidurio mėginome keliais kanalais, įskaitant kanalą Niujorke, susisiekti su Šiaurės Korėjos vyriausybe. Kol kas iš Pchenjano nesulaukėme jokio atsakymo“, – pareiškė administracijos pareigūnas ir pridūrė, jog „aktyvus dialogas su Šiaurės Korėja nevyksta jau ilgiau kaip metus, nors Jungtinės Valstijos ne kartą mėgino jį pradėti“.

„Dabar, kai išiname iš tamsios žiemos į viltingą pavasarį ir vasarą, tai nėra laikas nesilaikyti taisyklių“, – pabrėžė J. Bidenas.

Anot jo, jeigu amerikiečiai laikysis šio kurso, galbūt jie galės branginamą Liepos 4-osios šventę sutikti daug mažiau įprastomis sąlygomis.

„Jeigu darysime tai kartu, didelė tikimybė, kad iki Liepos 4-osios jūsų artimieji ir draugai galės susirinkti jūsų kieme arba jūsų rajone, gaminti maistą lauke arba kepti kepsnius ir švęsti Nepriklausomybės dieną“, – sakė J. Bidenas. „Tai padarys Nepriklausomybės dieną ištis ypatingą, kai ne vien minėsime savo nepriklausomybę kaip tauta, bet ir pradėsime minėti savo nepriklausomybę nuo šio viruso“, – pabrėžė prezidentas.

Jungtinės Valstijos pirmą kartą pasaulyje pagal COVID-19 pacientų mirčių skaičių, bet dabar taip pat lenkia Europos šalis ir Kanadą pagal vakcinų gamybą ir platinimą.

J. Bidenas sakė, kad jo pirminis tikslas – jog kiekvieną dieną būtų sulaukiama 1 mln. vakcinų dozių – jau buvo lengvai viršytas. Jis pridūrė planuojantis, kad tarnybos „palaikys

ir viršys dabartinį mūsų tempą dviem milijonais injekcijų per dieną“.

Kad sustiprintų šias milžiniškas pastangas, J. Bidenas sakė nurodęs kiekvienai valstijai iki gegužės 1-osios panaikinti pirmumo grupių taisykles ir leisti skiepytis bet kokio amžiaus ir sveikatos būklės suaugusiems.

Demokrato prezidento pastangos atgaivinti šalį šią savaitę sulaukė didelės pasipirties, Kongresui priėmus 1,9 trln. dolerių (1,59 trln. eurų) vertės ekonomikos gaivinimo paketą, pavadintą „Amerikos gelbėjimo planu“.

J. Bidenas sakė, kad tai suteiks neturtingesnėms šeimoms „galimybę kovoti“ ir padės išjudinti didžiausią ekonomiką pasaulyje. Tarptautinis valiutos fondas (TVF) ketvirtadienį savo ruožtu pareiškė, kad JAV planas gali padėti atgaivinti viso pasaulio ekonomiką.

Prezidentas savo kalboje pareiškė, kad naujasis planas „atitinka dabartinį poreikį“, o „jeigu jis kuriuo momentu liausis veikęs – pripažinsime, kad jis neveikia. Tačiau taip nebus.“

„Priešakyje laukia šviesa ir geresnės dienos“, – pabrėžė jis.

LRT

MIANMARO CHUNTA PASKELBĖ KARO PADĖTĮ

Mianmaro chunta kovo 14 d., sekmadienio vakarą paskelbė karo padėtį dviejuose didžiausio šalies Jangono miesto mikrorajonuose, pranešė valstybinė žiniasklaida.

Pranešimas apie teisinę karo padėtį Laing Tarare bei gretimame Švepitos mikrorajone buvo paskelbtas po to, kai sekmadienį per protestų slopinimą žuvo mažiausiai 15 žmonių.

Chunta „pavedė Jangono regiono vadui įvesti administracinę ir teisinę karo padėtį [Laing Tararo ir Švepitos mikrorajonuose] <...> siekiant veiksmingiau užtikrinti saugumą, palaikyti įstatymų laikymąsi ir tvarką“, – pranešta TV laidoje. LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

**JEI NEMATAI UŽ LANGO TANKŲ,
DAR NEREIŠKIA, KAD GATVĖSE - TAIKA**

Kartais negali suprasti – kas pasidarė su žmonėmis, kad jiems neberūpi sveikas protas? Kas nutiko, kad jie nepaiso elementarios logikos? Ir netgi tada, kai ankstesnis jų nenoras įsiklausyti į blaivų protą ima ir pateikia akivaizdų žalos rezultatą, atsisakoma pripažinti klaidą ir ją, jei bent kiek įmanoma, taisyti... Pavyzdžiui, Astravo AE atsiradimo istorija – buvo aiškinama, kad Lietuvai atsakius statyti savo atominę elektrinę Visagine, ją neabejotinai pastatys Rusija prie Lietuvos sienos. Ir pastatys ne kokią saugią japonišką, bet savos gamybos, negana to, pavojingą atstumą, netgi avarijos atveju keliančiu mirtiną grėsmę kone pusei Lietuvos. O ką jau bekalbėti apie didelę – tuomet ir pusei Europos užtekę! Ne, elementari logika buvo nuvyta į šalį, sveikas protas tąsyk pralaimėjo, Lietuvai priešišku politinių jėgų organizuotas referendumas (pavadintas patariamuoju...) dėl VAE statybos atsisakymo nugalėjo, ir šiandien turime tiksinčią bombą per pusšimtį kilometrų nuo sostinės Vilniaus. Negana to, kad 2016-2020 m. valdžiusi Sauliaus Skvernelio Vyriausybė nepadarė nieko, kad elektra iš šios pavojingos elektrinės nepatektų į Lietuvą, bet šiandien dar ir netyla kalbos, kad reikia džiaugtis pigia elektra iš Baltarusijos! Priminsime, kad Europos Parlamentas vasario 11 d. 642 balsais „už“, 29 „prieš“ ir 21 nariui susilaikius patvirtino rezoliuciją, kurioje Astravo AE vadinama grėsmės šaltiniu Europos Sąjungai. „Jėgainė yra vystoma kaip geopolitinis Baltarusijos ir Rusijos projektas, o jos statyba ir būsimas veikimas yra galimos grėsmės šaltinis Europos Sąjungai ir jos narėms saugumo, sveikatos ir aplinkosaugos požiūriu“, – rašoma rezoliucijoje. Tarp susilaikiusiųjų, o tai iš esmės tolygu balsuoti „prieš“ buvo ir Lietuvos atstovas europarlamentaras Viktoras Uspaskich. Ar reikia abejoti, kad šiandien tarp tų besidžiaugiančių galiemybe „gauti pigios elektros“ yra šio europarlamentaro, dirbančio prieš Lietuvos interesus, rėmėjai ir rinkėjai? Žinoma, argumentas, kad pigus tik sūris pelėkautuose, tokiems uspaskicho šalininkams negalioja.

Ne sutapimas ir tai, kad kovo pradžioje tarp LRT atlikto tyrimo apie melagienas (taip vadinamos išsigalvotos, melagingos „naujienos“), susijusias su koronos pandemija, įvardintų melo skleidėjų yra ir šio europarlamentaro pavardė. Kas vyksta, kyla klausimas, kad Kremliui simpatizuojantys veikėjai jau atvirai dirba prieš Lietuvą?

Lietuvoje pristatytas grėsmių nacionaliniam saugumui įvertinimas. Valstybės saugumo departamento (VSD) direktorius Darius Jauniškis LRT laidoje „Dienos tema“ kalbėdamas apie grėsmes valstybei pabrėžė su „Covid19“ pandemija siejamus pavojus: „Konkrečiai matome, kad pavojų kelia tyrantis netikrumo jausmas izoliuojantis žmonėms ir karantinas, aišku, daro įtaką. Matome, kad yra tam tikros jėgos, kurios tuo naudojosi, ir tam, kad, sakykim, sujauktų širdis ir protus, kuriamos sąmokslų teorijos, iš principo bandant įnešti nepasitikėjimo vals-

VIETOJE SVEIKINIMO MINTIMIS
Į 1990 M. KOVO 11 D.

Įvairiai galima grįžti į praeitį. Kartais į bendrą to laiko nuotaiką gerai sugražina anksčiau parašyti eiluočiai posmai. Po lemtingųjų 1990 metų kovo 11-osios dienų, to paties mėnesio 20 dieną parašiau eilėrašį „Kovo 11-oji“. Keletą jo posmelių priminsiu ir čia:

„Kiekvienas pavasaris atneša džiaugsmą, kiekvienas. Kiekvieno pavasario laukiam lyg ryto, lyg šventės, Saulės šviesos tarsis upės vandens pripildytos dienos Vėl žadina augti, atgimti, gyventi.

Bet būna pavasariai, patikėk, kartais būna,

Kai ne išalą tirpdo, ne lytis upės plukdo ir varto.

Būna pavasariai, kai tvirtovės, kalėjimai griūna,

Kai nutrūksta grandinės nuo amžiams prikaustyto vergo.

Kovo 11-ta, gyvenimo naujo mano pavasari,

Taip lauktas, sapnuotas ir taip netikėtas,

Kokią dalią tu žmogui šį kartą parneši,

Ar sušils jis ant rankų prie Laisvės savos pakylėtas? ”

Jau praėjo 31-eri metai, ir galime pasvarstyti, ar sušilo žmogus, ar sušilo visa Lietuva, ar tapome saugesni, laimingesni? Manau, kad saugesni tikrai tapome, o laimę sunku išmatuoti. Gyvename

sunkų, sudėtingą laiką, kai visame pasaulyje siaučianti pandemija neaplenkė ir Lietuvos, tad tenka gyventi karantino sąlygose, kai yra tiek draudimų, suvaržymų. Lyg ir ne tokios buvo Šventos Kalėdos, Naujųjų Metų sutikimas, Vasario 16-osios paminėjimas. Labai norėjosi palinkėti tikrai pavasariškos, šviesios Kovo 11-osios šventės. Bet ir ji nebuvo tokia, kokios visi norėtume, arba tikėjomės po 31 – erių atgautos Nepriklausomybės metų. Pasikeitė Lietuva, daug kur tapo gražesnė, turtingesnė. Užaugo nauja jaunimo karta. Vyresnieji išeina amžinajam poilsui. Juk jau neturime 40 buvusių Aukščiausios Tarybos – Atkuriamojo Seimo deputatų, iš jų 37 signatarų, kurie priėmė ir pasirašė Lietuvos Nepriklausomos Valstybės atstatymo Aktą.

Vis toliau tolsta Sąjūdžio idėjos, lyg ir pamirštama, kaip tada mums buvo svarbios tautiškos ir krikščioniškos vertybės, vėl atgauti tikrą valstybingumą, kuris garantuotų lietuvių tautos, lietuvių kalbos, kultūros ir visų tradicijų išlikimą, perdavimą ateities kartoms. Negalėjom ir pagalvoti, kad Lietuvoje gali būti priimami tikrų šeimų surogatai, kuriuos deklaruoja Stambulo konvencija, ketinama sveitimomis raidėmis sudarkyti lietuvišką raidyną ir vos ne visa tauta murkdoma į Ant-

rajame pasauliniame kare įvykdytų nusikaltimų pelkę. Visa tai tikrai temdo mūsų šventinę nuotaiką.

Lyg ir nieko daugiau neturoškome, kaip sukurti tvirtą valstybę, kurioje būtų ne tik gražūs ir modernūs miestai, visi regionai, bet ir gyvybingas kaimas su stipriais ūkininkais. Buvom įsitikinę, kad tam tarnaus ir naujos švietimo, mokymo ir studijų sistemos, gausus pasaulinio lygio mokslinis potencialas. Kaip Sąjūdžio širdimi buvo atgimusi ir pakilusios inteligentija, menininkai, poetai, rašytojai, aktoriai ir kt., galvojome, kad šiems žmonėms dirbti ir kurti Lietuvos žmonių labai nepriklausomoje Lietuvoje bus dar laisviau, lengviau, mieliau. Kiek daug dar jiems esame nepadarę, skolingi!

Tada turėjau svajonę, kad daug pasaulyje išsibarsčiusių lietuvių sugrįš į Lietuvą ir turėdami platesnį, kokybiškesnį gyvenimo patyrimą, jį perduos ir savo tėvų žemei. Gal nemokėjome pakviesti, nemokėjome priimti. Dar daugiau žmonių pasirinko emigranto kelią. Bet ne tai blogiausia. Dabar taip svarbu seniau ir dabar užsienyje gyvenančius lietuvius ir toliau išlaikyti Lietuvos vaikais, išlaikyti abipusį gyvybinį ryšį visose srityse. Šiuo metu, kai beveik visose šalyse yra labai griežti karantinų reikalavimai, abipusis bendravimas pasidarė dar sunkesnis.

Nepaisant šių tamsesnių šešėlių, visus kviečiu prisiminti 1990 metų kovo 11-ąją ir ją tinkamai paminėti. Jei ir negalėsime minėti plačiai šventiniuose mitinguose, koncertuose, švėskime šeimose, interneto erdvėje, kartu su transliuojamomis televizijų programomis, švėskime savo širdyse. Didelė Dievo dovana gyventi laisvai, nors taip dažnai ji išnaudojama ne tam, ko siekėme, ir kas privalėtų būti. Laukia dar daug darbų, kuriems reikia susitelkti, ir nepamiršti esminių, brangiausių dalykų, nepamiršti Lietuvos. Gyvenkime šviesia viltimi, kad pandemija praeis, o žmonės išsaugos ir apgins ne tik savo valstybės realią nepriklausomybę, tautiškumą, kalbą, tikrąsias dorovines vertybes, bet ir gyvens laimingai. To visiems nuoširdžiai linkiu.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras dr. Leonas Milčius

Raudondvaris, 2021 m. kovo 3 d.

tybe, valstybės institucijomis, kad viskas blogai, kad nereikėtų skiepytis, nors skiepai yra mūsų sąlyga grįžti į normalų gyvenimą. Tame įžvelgiame tam tikras grėsmes, tuo labiau kad 51 proc. melagienu yra Rusijoje sukurta produkcija.”

Jau girdžiu pašiepiantį „rusai puola!“ Nejuokinga, nes tai seniai nekelia juoko – jei gatvėje nematome rusų tankų, dar nereiškia, kad jie nepuola. Suprasdama, kad Lietuvą užpulti reikėtų pradėti karinį konfliktą su NATO, V. Putino valdoma Rusija tikrai pirmenybę atiduoda propagandinio karo metodui, ir, deja, negali sakyti, kad ji nepasiekia pergalių. Kol kas svarbiausia iš jų – Astravo AE projekto realizavimas. Kol kas negalime teigti, kad Lietuva galutinai pralaimėjo, o Kremliuje švenčiama pergalė, bet jei įvykiai klostysis ir toliau ta pačia linkme (kai galėsime tik konstatuoti, kad, deja, Astravo AE elektra pas į Lietuvą patenka per Latviją), tai gali būti, kad už raudono mūro sienų supokšės šampano buteliai ir nuskambės postai už tai, kad pavyko sužlugdyti Lietuvos siekius sinchronizuotis su Europos elektros sistema. Na, o grįžtant prie VSD vadovo minėtos koronos temos, kuo prasčiau seksis tramdyti pandemiją, tuo garsiau skambės V. Uspaskicho raginimai gerti „energetinį vandenį“ (kurį gamina ir juo prekiauja jo sūnus) ir džiaugtis pigia Astravo AE elektra. Kartais net kyla minčių, kad koronos pandemijos fone eskaluojama antiskiepininkų propaganda skirta pridengti Astravo AE projekto realizavimui.

Lietuvos Valstybės saugumo departamento pristatyto grėsmių nacionaliniam saugumui įvertinimo santrauką galite paskaityti VSD tinklalapyje www.vsd.lt.

Kęstutis Šilkūnas

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENĄ – DIANOS NAUSĖDIENĖS DĖMESYS UŽSIENYJE IR LIETUVOJE GYVENANTIEMS MOKSLEIVIAMS

2021-03-11

Kovo 11-osios vakarą Diana Nausėdienė šventiniame nuotoliniame renginyje susitiko su mokytojais, moksleiviais ir jų tėveliais iš Lietuvos ir lituanistinių mokyklų Didžiojoje Britanijoje, Ispanijoje.

„Sveikinu visus su Kovo 11-ąja. Tieskime tiltus į vieni kitų širdis, būkime kartu, dalinkimės eilėmis, geru žodžiu. Būti kartu ir yra didžiausia šventė“, – sveikindama susirinkusiuosius ypatingu vakaru džiaugėsi pirmoji ponja.

Minėdami Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, vaikai ir suaugusieji sveikino vieni kitus, koncertavo, skaitė mėgstamą poeziją, žiūrėjo trumpus filmukus su vaikų

darbeliais Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios proga.

Savo poeziją renginyje skaitė Didžiojoje Britanijoje gyvenanti poetė ir knygų autorė Judita Gru.

„Kiekvienas susitikimas yra naujo kelio pradžia“, – sakė Diana Nausėdienė, prisimindama ankstesnius susitikimus su šių lituanistinių mokyklų moksleiviais, ir todėl šventinį vakarą pasirinkusi skaityti savo mylimiausio poeto Justino Marcinkevičiaus eilėraštį „Kelias“.

Diana Nausėdienė yra lituanistinio švietimo užsienyje globėja, aktyviai dalyvaujanti jo renginiuose.

Prezidento komunikacijos grupė

Pirmoji ponja Diana Nausėdienė nuotoliniu būdu susitiko su lituanistinių mokyklų mokytojais ir moksleiviais. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

PADĖKOJO AMERIKOS ŽYDŲ KOMITETUI UŽ NUOSEKLŲ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS IR EUROATLANTINĖS INTEGRACIJOS KELIO RĖMIMĄ

Kovo 12 dieną užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis nuotoliniu būdu susitiko su Amerikos žydų komiteto (angl. *American Jewish Committee - AJC*) vykdančiuoju direktoriumi Davidu Harrisu ir kitais šios organizacijos vadovais.

Ministras padėkojo AJC už nuoseklią veiklą, remiant Lietuvos nepriklausomybę bei integraciją į NATO ir ES. Tai buvo pirmoji JAV žydų orga-

nizacija aktyviai pasisakiusi šiais klausimais, o pirmieji Lietuvos ir AJC tarpusavio kontaktai buvo užmegzti dar Sąjūdžio laikais.

Susitikimo metu taip pat buvo aptarti aktualūs tarptautinės politikos klausimai, transatlantinis bendradarbiavimas, padėtis Artimuosiuose Rytuose, Lietuvos-Izraelio santykiai bei ryšiai su Lietuvos žydų bendruomene.

LR URM

DERYBOS SU JUNGTINĖS KARALYSTĖS AMBASADORIUMI

Alfredo Pliadžio/KAM nuotr.

Kovo 12 d. Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas, susitikęs su Jungtinės Karalystės ambasadoriumi Lietuvoje Brian Olley, aptarė dvišalį ir daugiašalį bendradarbiavimą, kibernetinio saugumo, dezinformacijos klausimus.

„Jungtinės Karalystės vaidmuo Europos saugumui yra nepakeičiamas. Jūsų kontribucija į NATO priešakinių pajėgų batalioną ir NATO oro policiją yra mums labai svarbi. Jungtinės ekspedicinės pajėgos vertinamos kaip stiprų atgrasymo ir gynybos įrankį“, – susitikime sakė ministras.

Pasak Arvydo Anušausko, JK yra ir bus strateginė mūsų ir viso regiono sąjungininkė. Gynybos srityje „Brexit“ neįtakos

glaudaus dvišalio bendradarbiavimo.

Jungtinė Karalystė yra viena iš pagrindinių Lietuvos strateginių partnerių saugumo ir gynybos srityse. Lietuva ir JK glaudžiai bendradarbiauja tiek dvišaliuose, tiek daugiašaliuose – NATO, Šiaurės šalių – formuose. Vienas jų – JK vadovaujamos Jungtinės ekspedicinės pajėgos (angl. *Joint Expeditionary Force, JEF*), kurioms pajėgumus skiria devynios Europos valstybės, tarp jų ir Lietuva. JEF pajėgos – tai dar viena Lietuvos ir viso regiono saugumo didinimo bei Europos karinių pajėgumų stiprinimo priemonė. Šiomis dienomis Baltijos jūroje vyksta JEF jūrinio komponento pratybos.

LR KAM

GIMTOJI KALBA YRA TAPATYBĖS PAMATAS IR VALSTYBINGUMO SĄLYGA

Kovo 12 d. Diana Nausėdienė nuotoliniu būdu dalyvavo Lituanistinio ugdymo forume ir pasveikino jo sumanytojus, organizatorius ir dalyvius. „Gimtoji kalba – tai ne tik bendravimo ir žinių perdavimo įrankis, tai mąstymo būdas, tapatybės pamatas ir valstybingumo sąlyga. Mūsų istorija, gyvenant civilizacijų paribį, nebuvo lengva. Bet mes išlikome, išliko kalba. O gal atsiremdami į kalbą išlikome?“ – sakė pirmoji ponja.

Pasak Dianos Nausėdienės, emigracija, technologiniai pokyčiai verčia lietuvių kalbą įsitvirtinti skaitmeniniame pasaulyje ir virtualioje erdvėje. Tai nauji iššūkiai. Ir kartu naujos galimybės, naujos gyvavimo ir sklaidos formos.

Tai pirmasis Lituanistinio ugdymo forumas, kuris organi-

zuojamas siekiant atkreipti dėmesį į lietuviškosios tapatybės išsaugojimo ir lituanistinio ugdymo situaciją išsivijoje.

Forumo globėja – Diana Nausėdienė. Forumo organizatoriai – Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos Seimo narė Dalia Asanavičiūtė, Pasaulio lietuvių bendruomenės Švietimo komisija ir Lietuvos ambasada Airijoje.

Renginyje dalyvavo akademikai, diasporos tyrėjai, lituanistinio ugdymo praktikai, politikai ir jaunimo atstovai.

Nuotoliniame Lituanistinio ugdymo forume buvo kalbama apie lietuviškosios tapatybės išsaugojimą, dvikalbystės iššūkius ir lituanistinio ugdymo

problemas.

Buvo keliami klausimai, kokia yra lietuviškosios tapatybės sandara ir kokie yra svarbiausi jos išsaugojimo veiksniai, taip pat kaip lietuvių kalbos (iš)mokytį mišrioje šeimoje augantį vaiką, ar visą darbą turėtų atlikti lituanistinė mokykla. Forume taip pat buvo diskutuojama, kaip spręsti mišrių šeimų vaikų daugybinės tapatybės klausimus, kokie yra nuotolinio lituanistinio ugdymo atradimai, tėvų švietimo iššūkiai ir lituanistinio ugdymo mitai.

Forumas bus apibendrintas organizatorių parengta deklaracija, kurioje bus aptariama, kokia yra dabartinė lituanistinio ugdymo situacija ir ko galėtume tikėti per artimiausius ketverius metus.

Prezidento komunikacijos grupė

PREMJERĖ PADĖKOJO MENININKAMS UŽ SVARBŲ DARBĄ LIETUVAI

Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė dalyvavo nuotoliniame susitikime su Vyriausybės kultūros ir meno premijų laureatais.

„Džiaugiuosi galėdama susitikti su Jumis ir man tekusia garbe padėkoti Jums už tai, ką darote. Esu dėkinga, kad kasdien renkatės kūrybos kelią, kuris ne visada yra patogus. Bet žinau, kad būtent kūrėjai nebijo nepramintų takų, nes jais gali nukeliauti į naujus netikėtus atradimus“, – sakė premjerė.

I. Šimonytė pabrėžė, kad Kovo 11-oji jai asmeniškai pati svarbiausia diena, kuri įprasmina laisvės sąvoką. Laisvės svarba labai aktuali ir meno žmonėms, nes laisvė nėra tik laisvė kalbėti, klysti, bet ir laisvė kurti. Tiesa, ir

priespaudos laikais kultūros žmonės gebėdavo būti laisvi, tad meno žmonių santykis su laisve yra kitoks. Tačiau tik nepriklausomybė suteikė galimybes visam pasauliui pamatyti Lietuvos menininkų kūrybą.

Premjerė nuoširdžiai padėkojo meno kūrėjams už esamus darbus ir būsimą kūrybą.

Vyriausybės kultūros ir meno premijos skirtos **Remigijui Adomaičiui** – Šiaulių berniukų ir jaunuolių choro „Dagilėlis“ vadovui, **Giedrei Beinoriūtei** – kino režisierėi, **Pranui Bieliauskui** – vertėjui, **Gintarui Česonui** – parodų kuratoriui, fotomenininkui, **Daliai Ibelhauptaitei** – režisierėi, prodiuseri, **Jūratei Katinaitėi** – muzikologei, **Eloinai Lubytei** – muziejinin-

kei, dailėtyrininkei, **Rūtai Noreikaitei** – kultūros žurnalistei, knygų autorei, **Dainiui Pulauskui** – džiazo muzikantui ir kompozitoriui, **Vytautui Rumšui** – aktoriui, režisieriui, **Agnijai Šeiko** – choreografei ir **Gintautui Vievieriui** – architektui.

Vyriausybės kultūros ir meno premija skiriama Lietuvos, taip pat pasaulio lietuvių kultūros ir meno kūrėjams ir veikėjams už svarų indėlį į kultūrą ir meną ir ypatingus šios srities nuopelnus. Premijos dydis – 340 bazinių socialinių išmokų (13 600 eurų). Pretendentus atrinko ir skirti premijas rekomendavo Vyriausybės kultūros ir meno premijų komisija. Ją sudaro 12 narių. Komisijos pirmininkas – kultūros istorikas, muziejininkas Vydas Dolinskas.

LRV

70-ies gyvavimo metų sukakčiai pažymėti sukurta Vieniybės vėliava. *Dizaino autorė Skaistė Bosas.*

JAV LB 70-METIS

JAV lietuvių bendruomenė (JAV LB), vienijanti pačius įvairiausių amžių ir pomėgiais skirtinguose JAV kampeliuose gyvenančius lietuvius, jau 70 metų nepailstamai darbuojasi siekdama, kad lietuviška dvasia būtų saugoma, puoselėjama ir perduodama ateities kartoms. Galima džiaugtis seniausios JAV lietuviškos organizacijos veikla, iš kartos į kartą neprarandančia svarbos ir įvairovės. JAV lietuvių bendruomenė rūpinasi lietuvišku švietimu, kultūrine, mokslinė, visuomenine, socialine, ekonomine, religine, sportine ir kitokia veikla, bendradarbiauja su kitomis JAV lietuviškomis organizacijomis, JAV nevyriausybinėmis organizacijomis bei valdžios institucijomis, supažindina JAV visuomenę su Lietuva.

Bendruomenės organizacinį branduolį sudaro 27 valstijose ir sostinėje Vašingtone veikiančios 52 apylinkės. Sprendimus dėl organizacijos veiklos priima apylinkių atstovų Taryba, o jų įgyvendinimu rūpinasi Krašto valdyba. Siekiant įprasminti garbingą 70 metų istoriją buvo suburtas darbo grupė, planuojanti visą glėbį jubiliejui skirtų projektų.

Šventiniai 70-mečio ren-

giniai prasidėjo simboliškai Amerikos lietuvių vienišajame Vieniybės vėliavos kelione, pavadinta „Vėliavos kelias“. Per lietuviškas apylinkes nusidrieksiančios akcijos tikslas - padėti po Ameriką pabirusiems lietuviams drauge atšvęsti gražią sukaktį, pasveikinti vieniems kitus, sutvirtinti tarpusavio ryšius bei meilę lietuvybei. Ši unikali akcija prasidėjo JAV lietuvių sostinėje Čikagoje. Vasario 21-ąją Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijoje vykusio Lietuvos Nepriklausomybės dienos minėjimo metu specialiai jubiliejiniais metams pažymėti sukurta ir visas Čikagos lietuviškas apylinkes aplankiusi JAV LB Vieniybės vėliava buvo iškilmingai perduota LR generalinio konsulato atstovams. Renginio dalyvius sveikinęs LR generalinis konsulas Mantvydas Bekešius linkėjo, kad lietuvius „jungiantis bendrystės jausmas lydėtų ateityje ir ne tik švenčių metu, bet ir sprendžiant svarbius klausimus.“ JAV LB pirmininkas Arvydas Urbonavičius savo sveikinimo kalboje citavo pirmojo organizacijos pirmininko Stasio Barzduko žodžius, jog „Bendruomenės ateitis Amerikoje priklauso tik nuo mūsų pačių“, ir

kvietė kiekvieną rasti širdyje ryšį su gražia sukaktimi, nes Bendruomenės gyvavimo istoriją pastaruosius 70 metų kartu kūrė visi jos nariai. Po renginio vėliava iškeliavo į konsulatą Čikagoje, kur įrašius atminimo žodžius ji buvo išlydėta į Nebraską, o iš ten kelias toliau - projekto dalyviams įvairiose valstijose. Kelionės pradžia buvo įamžinta nuotraukose bei video, o Vieniybės vėliavos kelionę ir projekto dalyvių sveikinimus planuojama įamžinti ir ateities kartoms palikti trumpametražiu filmu (projekto vadovas Žygis Janus).

Visuomenei bus pristatyta ir daugiau 70-mečio sukakčiai skirtų projektų. Vienas iš jų - 70 istorijų, kurios papasakos apie septyniasdešimt su Bendruomenės sąsajų turinčių žmonių iš skirtingų organizacijų gyvavimo laikotarpių (projektui vadovauja Sigita Barysienė). „Lietuviybės genu“ pavadintas projektas visas septyniasdešimt istorijų publikuos JAV LB interneto svetainėje ir specialiame leidinyje, kuris bus pristatytas rugsėjo mėnesį numatomame iškilmingame renginyje Čikagoje po JAV LB Tarybos suvažiavimo. Dalis istorijų bus spausdinama „Dirvos“ numeriuose. Dar vienas Bendruomenės gyvavimo metų nušviesiantis renginys - sukakčiai skirta virtuali paroda apie JAV LB gyvavimo metus, kurią rengia Loreta Timukienė. Paroda atspindės garbingą JAV lietuvių bendruomenės istoriją ir supažindins su šandienine išsivijus lietuvių vienišajai organizacijos veikla.

Minint JAV LB 70-ąsias gyvavimo metines ant Pasaulio lietuvių centro (Lemontas) sienos planuojama „užauginti“ lietuvių vienybę simbolizuojantį Pasaulio medį - freską, kurios autorius menininkas Rolandas Dabukas pasakojo norįs pavaizduoti

Simbolinės Vieniybės vėliavos palydos į kelią. *Ramintos Urbonavičienės nuotr.*

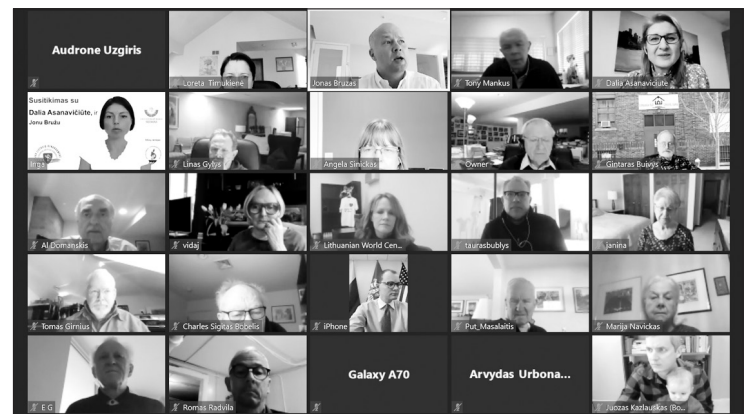
nematomais saitais - kultūra, papročiais, kalba, menais, meile tėvynei - sujungtus lietuvius, kad ir kur jie būtų. Pasaulio medis bus kaip priminimas, kad stiprus tik tas medis, kuris turi tvirtas šaknis. Autoriaus pasidalijimo mintimis, kad jam Pasaulio medis yra „mitinis motyvas, išreiškiantis universalią pasaulio koncepciją“. Freska ant PLC sienos sutiks centro lankytojus ir svečius, prie jos bus galima įsiamžinti.

2021-aisiais numatoma įgyvendinti ir daugiau šventinę nuotaiką spinduliuojančių sumanymų. Kultūros Tarybos pirmininkė Giedrė Knieža vadovaus šventinių koncertinių renginių projektams, o jaunimo idėjų - Jaunimo olimpiados ir šokių vakaro - įgyvendinimu

rūpinsis JAV lietuvių jaunimo sąjungos vadovė Marija Čyvaitė. Ruošiamasi pristatyti ir Švietimo tarybos vaikų bei tėvelių darbų projektą, kuriam vadovauja Živilė Ramauskienė. Kiekvienas projekto vadovas turi subūręs savo komandą, darbai jau pradėti, tačiau pandemijos šešėlyje planus visgi gali tekti derinti prie situacijos. Informacijos sklaidos ir reklamos grupei vadovaujanti Raminta Urbonavičienė, taip pat finansų telkimo grupės vadovė Inga Klimašauskienė viliasi, kad bent jau dalį numatytų idėjų įvykdyti pasiseks, ir Bendruomenės nariai dar ilgai galės dalintis įspūdžiais apie gražiai atšvęstą neeilinę sukaktį.

Loreta Timukienė, JAV LB administratorė

SEIMO IR PLB KOMISIJOS ATSTOVŲ SUSITIKIMAS SU JAV LIETUVIAIS

JAV lietuvių bendruomenės narių ir profesionalų virtualus susitikimas su LR Seimo nare. *JAV LB*

2021 m. kovo 2 d. vyko JAV lietuvių bendruomenės narių ir profesionalų virtualus susitikimas su LR Seimo nare, LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininke Dalia Asanavičiūte bei LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos atstovu Jonu Bružu. Susitikime, kurį moderavo JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkė verslo reikalams Inga Klimašauskienė, buvo pristatyti LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos planai, susiję su JAV lietuvių veikla – kas numatoma siekiant stiprinti Lietuvos ir JAV lietuvių bendruomenės bei profesionalų bendradarbiavimą. D. Asanavičiūtė pristatė

atstovaujamos komisijos pagrindinius tikslus, pažymėjo, kad viena iš pagrindinių sričių yra ekonominės diplomatijos, kuri apima eksporto bei investicijų plėtrą ir profesionalų apjungimą, stiprinimas. J. Bružas optimistiškai kalbėjo apie lietuviškų verslų be sienų plėtros perspektyvas - šis klausimas yra vienas iš daugelio kitų LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos darbotvarkėje. Susitikimas pritraukė daugiau nei 60 dalyvių, jie turėjo galimybę pašnekovams užduoti rūpimus klausimus. Sutarta, jog tokie susitikimai bus organizuojami ir ateityje, diskusijoms pasirenkant vieną iš JAV lietuviams aktualių temų.

JAV LB informacija

Akimirkos iš Nepriklausomybės dienos minėjimo Lemonte.

Sandros Ščedrinės nuotr.

PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE 1941-1944 METAIS

Vytauto Didžiojo universiteto profesorius dr. Juozas Skirius

III dalis.

(Pradžią š.m. vasario 16 d. „Dirvos“ laidoje)

Prezidentas Antanas Smetona lankosi Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone. Iš kairės: Marija Žadaikienė su dukra Mirga Žadeikyte, Sofija Smetonienė, Antanas Smetona, Lietuvos nepaprastasis ir įgaliojasis ministras Vašingtone Povilas Žadeikis. 1941 m. balandis. *Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune*

Š. m. kovo 10 d. suėjo 80 metų nuo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos atvykimo į JAV su šeima. Ta proga spausdiname Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus dr. Juozo Skiriaus paruoštą straipsnį šia tema.

Bet vėliau pasiuntinys P. Žadeikis labiau linko nepalankyti jo rodomų pastangų: JAV lietuvių tautininkų vardu, su kalbomis važinėti po lietuvių kolonijas, renkant aukas Lietuvos laisvinimo reikalams. Rekomenduodavo sėdėti namuose, niekur nevažiuoti, nes kitaip tai gali „pakenkti reikalui“, t.y. pirmiausia ardyti JAV lietuvių sunkiai sukurtą vienybę. Tuo labiau kad ir pats A. Smetona žadėjo nesikišti į išeivijos vidaus gyvenimą. Tokią pasiuntinio poziciją A. Smetonos atžvilgiu lėmė sustiprėję JAV lietuvių tautininkų prieštaravimai su JAV lietuvių katalikų ir socialistų vadais.

A. Smetona ir jo artimieji į JAV atvyko be didesnių išteklių. Išeivijos veikėjai, ypač tautinės pakraipos, stengėsi nors šiek tiek jam pradžioje padėti – samdė viešbučius, kvietė pas save trumpam apsistoti,

kviesdavo pietums ar vakarienei, siūlydavo savo transporto paslaugas. JAV lietuvių verslininkas Juozas Bachunas-Bačiūnas net Smetonas ilgesnį laiką buvo apgyvendinęs savo viešbučių komplekse Tabor Farmoje¹. Pasiuntiniui P. Žadeikiui pavyko iš „atšaldytų“ Lietuvos pinigų JAV bankuose (maždaug du milijonai dolerių) gauti ir A. Smetonai kiekvieną mėnesį 800 dolerių pašalpą, kuri garantavo stabilesnį pragyvenimą ne tik jam, bet ir jo artimiesiems. I. Jakubavičienės paskaičiavimais per 1941-1943 metų laikotarpį prezidentas gavo 28 800 dolerių. Jis pinigais rėmė ne tik savo vaikų šeimas,

1 Plačiau žiūr.: D. Dapkutė. *Lietuviškos širdies ambasadorius Juozas Bachunas-Bačiūnas (1983-1969)*. Vilnius: Versus aureus, 2014, p. 164-175.

bet ir žmonos seserį Jadvygą Tūbelienę. Po prezidento mirties našlei Sofijai Smetonienei kas mėnesį buvo mokama 175 dol. pašalpa, kuri nuo 1944 m. sausio iki jos mirties 1968 m. gruodžio sudarė 50 400 dolerių².

Atvykus A. Smetonai aiškėjo, kad jis čia Amerikoje negali veikti kaip Lietuvos prezidentas, o visoks kitas jo veikimas priklausė nuo aplinkybių, kurių iš anksto nebuvo galima numatyti, ir nuo A. Smetonos statuso, kurį buvo galima įvairiai interpretuoti ir pagal tą interpretaciją nustatinėti jo veikimo ribas.

Atvykęs į JAV A. Smetona atnaujino senąsias pažintis, užmezgė naujų, daug kur buvo kviečiamas kalbėti (tai liudija spaudos iškarpos, saugomos Lietuvos atstovybių JAV archyvuose). Tautininkų vadovai

Prezidentas Antanas Smetona pagerbia Nežinomojo kareivio kapą Arlingtono kapinėse. Vašingtonas, 1941 m. balandžio 2 d. *Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune*

stengėsi, kad A. Smetona taptų visos išeivijos vadovu ir simbolizuotų tam tikrą vadovybę, kurios klausytų visos ideologinės grupės. Bet tai liko tik svajonėmis. Nors jo politinė įtaka, kaip nurodo A. Merkelis, ir nebuvo jau tokia didelė, kaip jo populiarumas ir veiklumas, tačiau savo priešams, kurių jis turėjo, kėlė nerimo ir baimės. Mat ne paslaptis, kad JAV lietuvių ideologinės srovės konkuravo ir dėl įtakos lietuvių išeivių visuomenei. Todėl katalikų ir socialistų vadovai bijojo prarasti dalį savo rėmėjų, kuriuos gali nuo jų atitraukti A. Smetona, palaikomas JAV lietuvių tautininkų. Todėl daugumoje lietuvių ir kai kurioje amerikiečių (ypač komunistinėje) spaudoje įvairiais sumetimais

2 I. Jakubavičienė. *Duetas: Antanas ir Sofija Smetonos*. Vilnius: Versus aureus, 2016, p. 389.

buvo nuolat skleidžiama įvairi nepalanki informacija prieš jį. Pavyzdžiui, iš tuo metu ėjusių 28 lietuviškų leidinių tik keturi JAV lietuvių tautininkų leidiniai (*Dirva*, *Vienybė*, *Margutis* ir *Amerikos lietuvis*) gynė A. Smetoną. Išskirtinis jo statusas Amerikoje bei prasidėjęs karas tarp Vokietijos ir TSRS sudarė sąlygas jį, kaip tariamai provokiškų pažiūrų, skųsti JAV valdžios institucijoms (FTB). Pats A. Smetona 1943 m. aiškiai įvardijo, kad JAV valdžiai jį skundžia „trejybė“, t.y. katalikai, socialistai ir komunistai. JAV *Federalinis tyrimų biuras* net bandė A. Smetoną įtraukti į taip vadinamą *an agent of a foreign* (užsienio šalių agentas) sąrašą. Tai lietuviams ne tik jo asmenį, bet ir Lietuvos laisvinimą ir tuos JAV lietuvius, kurie buvo atvirai antisovietiškausi nusiteikę. Neužmirškime, kad JAV ir TSRS kare buvo sąjungininkės. FTB darbuotojai reikalavo iš A. Smetonos pateikti visas savo kalbas, pasakytas Amerikoje, išverstas į anglų kalbą. Tokia padėtis ribojė jo visuomeniškumą, atėmė nemažai laiko. Reikia pasakyti,

lietuvių spaudą, rašydamas laiškus Lietuvos diplomatom, organizacijų vadovams, JAV valdžios atstovams ir šiaip įvairiems veikėjams Lietuvos laisvinimo klausimais, asmeniniais reikalais. Žinomi keli šimtai jo laiškų, o dar kiek nesurasta ir nepaskelbta. Pats rašė savo kalbas, pasisakymus per radiją, straipsnius spaudai. Šioje srityje išliko iki pat mirties darbingas ir paliko įspūdingą savo kiekiu rašytinį palikimą.

Jis bandė gauti nuolatinį mokamą darbą, nes manė, kad galės dirbti redaktoriumi, publicistu ar lektoriumi. Tačiau šis planas pelnytis duoną nepavyko. Iš pradžių buvo kviečiamas dalyvauti įvairiuose renginiuose, bet mažai kur dalyvavo. Tam įtakos turėjo ir Smetonų šeimos sunki ekonominė situacija, nes draugams skundėsi, jog kelionės traukiniais brangiai kainuoja. Be to, A. Smetona stengėsi mažiau rodytis viešumoje bijodamas galimo pasikėsimo iš nepritarėjų pusės³.

Buvęs 1937-1940 metais Lietuvoje JAV pasiuntinys Owenas J.G. Noremas, kuris aktyviai palaikė JAV lietuvių tautininkus, parašė anglų kalba knygą apie Lietuvą (*Timeless Lithuania*), kurią publikavo 1943 metais. A. Smetonai buvo patikėta redaguoti šį tekstą, prie kurio jis tikrai daug pasidarbavo. Siekdamas patikslinti O. Noremo teiginius knygos rankraštyje, A. Smetona parašė net 85 mašinraščio puslapių apimties nepaprastai įdomius komentarus, kurie buvo išversti į anglų kalbą ir dalį jų autorius panaudojo knygoje. Be to, prezidentas rimtai galvojo rašyti savo atsiminimus - pratęsti jau parašytą savo gyvenimo Vokietijoje aprašymą, įvardintą „*Nuo Mozūrų ežerų ligi Šveicarijos*“. Tačiau, kaip bebūtų keista, JAV Valstybės departamentas, spaudžiamas TSRS ambasados Vašingtone, anot A. Merkelio, kelis kartus per P. Žadeikį įspėjo A. Smetoną to nedaryti ir nekenkti Lietuvos reikalams. Skaudus perspėjimas, bet jis nenuleidžia rankų. Mėgina permąstyti Lietuvos istoriją, išplėsti lietuvių tautos sąvoką, įtraukiant į ją tuos gyventojus, kurie lietuviškai nekalba, bet pripažįsta save lietuviais.

(Bus daugiau)

3 *Ten pat*, p. 362.

Iškilmingo Antano Smetonos priėmimo metu viešbutyje „Hotel Pierre“ Lietuvos generalinis konsulas Jonas Budrys pristato svečius. Iš kairės: Jadvyga Tūbelienė, Sofija Smetonienė, Antanas Smetona, Jonas Budrys. Niujorkas, 1941 m. kovo 13 d. *Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune*

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA
LIETUVIŠKAS KULTŪRINIS LAIDAVIŠKAS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

KOVO 11-ĄJĄ LEMONTE PLEVĖSAVO TRISPALVĖ

Saulėtą Kovo 11-osios popietę, 2 p. m., Lemonto miesto centre, Meino gatvėje (Main St), skambant Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos valstybės himnams buvo iškelta Lietuvos valstybės vėliava. Į šį jau tradicija tapusį iškilmingą minėjimą išėivijos lietuvius tądien subūrė renginio organizatoriai – JAV LB Lemonto apylinkės valdyba ir Pasaulio lietuvių centras (PLC).

Į šventę atvykęs Lemonto miesto atstovas George Schafer, pasveikinęs susirinkusiuosius laisvės atkūrimo dienos proga ir perdavęs linkėjimus nuo mero John Egofske, pasidžiaugė, kad daug lietuvių gyvena Lemonte, ir jie yra svarbi šio miesto dalis. Renginiui prasidėjus žmonės pasveikino JAV LB Lemonto apylinkės pirmininkę Violeta

tai, kad Maskvoje skubama rengti SSSR Konstitucijos pataisas, kurios užkirstų kelią sąjunginėms respublikoms išstoti iš SSSR. „Ir štai nuo 18.00 val. deputatai posėdžiavo jau kaip LR Aukščiausiosios Tarybos deputatai, ir 22 val. 44 min. (mūsų laiku 2 val. 44 min.) 124 deputatai pareiškė savo ir savo rinkėjų valią – Aukščiausioji Taryba paskel-

Renginiui pasibaigus šventės organizatoriai ir svečiai įsamžino bendroje nuotraukoje. *Janinos Sučylienės nuotr.*

Saulėtą Kovo 11-ąją Lemonto miesto centre į jau tradicija tapusį iškilmingą minėjimą susibūrė išėivijos lietuviai. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

Valaitytė, visiems priminusi apie tuomet, kovo 11 d., nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro vykusius posėdžius skubant paskelbti Lietuvos Nepriklausomybę iki kovo 12 d., kadangi tądien Maskvoje turėjęs prasidėti SSRS liaudies deputatų suvažiavimas, kurio metu, kaip buvo žinoma, Michailas Gorbačiovas bus išrinktas Sovietų Sąjungos prezidentu ir jam bus suteikti įgaliojimai bei teisė sąjunginėse respublikose įvesti tiesioginį valdymą. Žinota ir

bė atkurianti Nepriklausomą Lietuvos Respubliką, ir milžiniška Trisaplvė uždengė gobeleną su sovietiniu herbu, – kalbėjo apylinkės pirmininkė, – taigi šiandien mes susirinkome čia lygiai po 31 metų tuo pačiu laiku, tad prašau iškelti Lietuvos valstybės vėliavą ir padėti šiam minėjimui skirtą vainiką”. Iškilmingai padėjus vainiką, skambant Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos valstybės himnams, virš susirinkusiųjų suplevėsavo Lietuvos Trispalvė. LR

generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius, sveikindamas šventės dalyvius, pasidalijo jautriais prisiminimais apie tai, kad tuomet, Aukščiausiai Tarybai paskelbus atkuriant Nepriklausomą Lietuvos Respubliką, vienas iš milžinišką Trisaplvę nulėidusių vyrų buvo jo tėvas. Renginiui pasibaigus svečiai neskubėjo skirstytis namo – ilgai bendravo ir dalijosi prisiminimais. Šventiniame minėjime dalyvavo Lemonto miesto atstovas George Scha-

Virš žmonių šalia JAV valstybinės vėliavos suplevėsavo Lietuvos Trispalvė. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

Susirinkusius į renginį svečius pasveikino JAV LB Lemonto apylinkės pirmininkė V. Valaitytė. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius, sveikindamas šventės dalyvius, pasidalijo jautriais asmeniniais prisiminimais. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

fer, LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius, Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčios kunigas Vaidas Lukoševičius SJ, Lietuvių Fondo, JAV LB Krašto valdybos, Pasaulio

lietuvių centro (PLC) atstovai, generolo T. Daukanto jūrų šaulių kuopa, verslo įmonių, bendruomenės grupių nariai.

„Dirvos“ korespondentė *Živilė Gurauskienė, el. p. dirva.press@gmail.com*

LAIMA LIUTIKIENĖ: „LIETUVYBĖ – CHEMINĖ MEDŽIAGA MANO KRAUJYJE”

Nedažnai taip atsitinka, kad net nemačius žmogaus, o tik bendraujant su juo laiškais užsimezga nematomas ryšys, sutampa žiūrėjimo kampas į daugelį mums svarbių dalykų. Džiaugiuosi, jog tokių retų atvejų mano gyvenime pasitaikė ne vienas ir ne du. Šis – vienas tokių. Nors su Laima Liutikiene susėdus prie kavos puodelio ramiai pasišnekėti apie tai, kas mums abiejoms rūpi ar atrodo svarbu, taip ir neištaikom progos, bet su ja, aktyviai besisukančia lietuviškoje veikloje, elektroniniais laiškais ar žinutėmis tenka bendrauti jau keletą metų. Dažniausiai tai būna „dalykinis” susirašinėjimas, susijęs su įvairiausios informacijos apie JAV lietuvių bendruomenės veiklą pasidalinimu, bendrų projektų aptarimas. Tačiau nuo pat pirmų susirašinėjimų su Laima supratau, kad su ja bendrauti ir dirbti bus nesunku. Kuomet svarstėm, ką, mūsų organizacijai švenčiant gražų jubiliejų, būtų galima pakalbinti istorijų ciklui „Lietuvybės genas”, prisiminiau prieš keletą metų darytą interviu su Laima. Mano pašnekovė sutiko jį peržiūrėti ir atnaujinti, tad su malonumu pristatau vieną iš tų žmonių, kurie nesislepia kitiems už nugarų, o tiesiog renkasi tokį gyvenimo būdą – lietuvybę.

– Papasakokite apie save, savo šeimą.

– Tiesą pasakius, apie mane pasakoti nelabai yra ką... Esu kaimo vaikas, mylintis gyvenimą ir žmones. Laikau save laimės kūdikiu, nes turiu nuostabią šeimą, kuria labai didžiuojuosi, bei puikių draugų, kurie mane palaiko ir įkvepia. Šeima yra vyras Ramūnas ir 4 „partizanai”, nuolat besirūpinantys, kad tėvams nebūtų nuobodu: Neringa (22), Nojus (21), Liucija (11) ir Marius (9). Vaikus auginame lietuviškoje „Liutikų” respublikoje, todėl namuose bendraujama tik lietuviškai, švenčiame – dabar jau ir su didžiųjų simpatijomis – tradicines šventes, aptarinėjame ne tik JAV, bet ir Lietuvos aktualijas. Džiaugiuosi, kad į lietuvišką veiklą įsitraukia ir dukra Neringa, kelis syk dalyvavusi JAV lietuvių bendruomenės Lietuvių išeivijos studentų stažuočių (LISS) programoje ir projekto „Mūsų metas dabar” veikloje.

– Kada ir kokie vėjai atpūtė į Ameriką?

– Į JAV atvažiavome 2003-iais, kuomet baigusi Teisės ir valstybės valdymo studijas tuometiniame Lietuvos teisės universitete (dabar Mykolo Romerio universitetas) turėjau apsispręsti, ką veiksiu toliau. Darbo per pažintis ieškoti nenorėjau, o tuo metu be pažinčių įsidarbinti buvau tiesiog per ... jauna (per daug - per mažai vaikų ir t. t.). Vyras, teisės srities doktorantas, dėstytojas, profesorius jam pranašavo puikią karjerą ir ateitį. Tačiau kai konkursą viename iš Teisingumo ministerijos

Ruošiamės šokių šventei

Asmeninio archyvo nuotr.

dvasios ir neleisti jai sunykti tarp svetimų kultūrų. Su vyru šokome tautinių šokių grupėje, dirbome lituanistinėje mokykloje, dalyvavome bendruomenės renginiuose. 2015 metais tuometinės Elizabeth (dabar – Šiaurės Niu Džersis) apylinkės pirmininkė B. Mockienė pakalbino kandidatuoti į JAV LB Tarybą. Lietuviška veikla apylinkėje beveik merdėjo, nes žmonės dalyvavo labai pasyviai, teisindamiesi laiko ar

Tokia informacija - pagrindas bendruomenės struktūrai, nes dažnai pareigų besisiekiantys žmonės neturi žinių, kokia yra jų funkcija ir užduotys.

Naujausias projektas, kuriame dalyvauti man didelė garbė - Šiaurės Amerikos lietuvių XVI tautinių šokių šventės organizavimas. Lenkui galvą prieš Kristinos ir Virgaus Volertų talentą, išmintį ir stiprybę ruošiant legendinę ir turbūt pirmąją istorijoje

Mūsų šeimos Kalėdos.

Asmeninio archyvo nuotr.

departamentų prestižinėms pareigoms eiti laimėjo ne jis, o tinkamos kvalifikacijos ir profesinės patirties neturinti svarbaus pareigūno dukra, su pratom, kad toje sistemoje sąžiningai galva sienos pramušti nepavyks. Nusivylimas buvo toks stiprus, kad nuleidom rankas ir išvažiavom.

– Kada įsitraukėte į Lietuvių bendruomenės veiklą?

– Po pirmųjų kelių metų Amerikoje suvokiau, kad anapus Atlanto palikau ne Lietuvą, o nuoskaudą dėl supuvusios vertybių sistemos. Lietuva gyveno ir gyvens manyje. Užaugau Rumšiškėse, šalia įspūdingo Liaudies buities muziejaus, kur buvau nuolat apsupta lietuvių, senųjų tautos tradicijų, papročių, muzikos. Todėl ir atvykusi į JAV ėmiau dairytis galimybių prisiliesti prie mūsų tautos

gebėjimų stoka. Tegul daro kiti... Mano nuostata buvo ir yra priešinga - kas, jei ne aš, turėtų ką nors daryti? Laiko juk visi turime po lygiai - 24 valandas per parą. Tik prioritetai skiriasi. Jei nuolat slėpsimės kitiems už nugarų, lietuvių greitai neliks.

Keletą metų vadovavau Dr. V. Kudirkos lituanistinei mokyklai. Teko dirbti su puikiais žmonėmis, iš kurių išmokau tiek daug, kad sunku būtų išvardinti. Vėliau tapau JAV LB Tarybos nare ir vicepirmininke informacijos reikalams Krašto valdyboje. Įdomūs ir turiningi metai. Labiausiai įsiminusi patirtis - projektas, kurį atlikome su Janina Udriene ir Juozu Kazlausku. Atnaujinome ir išplėtėme JAV LB „vadovėlį”, struktūros bei įvairių organizacijos pareigybių aprašą.

šventę, kuriai taip sudėtinga įvykti. Gera dirbti su tokiais žmonėmis, gera dirbti su šaunia komanda.

– Jūsų nuomone, kas yra JAV Lietuvių Bendruomenė? Koks jūsų ryšys su ja?

– JAV lietuvių bendruomenė man yra žinių, idėjų, patirčių ir galimybių generatorius, įvairiuose JAV kampeliuose išsibarsčiusius lietuvius jungianti jėga. Bendruomenėje teko sutikti nuostabių žmonių, tapusių tikru įkvėpimu. Puikiai suprantu, kad lietuviai gali burtis į grupes ir be oficialios organizacijos, tačiau ilgąmetes tradicijas turinti JAV LB suteikia galimybę dalintis žiniomis, lėšomis, idėjomis ir patirtimi visos Amerikos mastu. Manau, tai labai svarbu ir naudinga, siekiant išlaikyti savo tapatybę tautų įvairovėje. Šiuo metu visuomeninėje

veikloje dalyvauju mažiau, tačiau ryšys su bendruomene išliko stiprus - esu lietuvi, esu JAV LB narė.

– Kaip įsivaizduojate LB ateitį?

– Manau, bendruomenė augs ir stiprės, jei sugebės tapti patrauklia ir sava didesniam žmonių ratui, lanksčiai reaguoti į kintančius visuomenės poreikius ir įveikti asmeninių ambicijų ar interesų karus. Pastebėjau, kad nors ir pamažu, bet į jos veiklą įsitraukia jauni ir gabūs žmonės, kurių energija kartu su vyresniosios kartos išmintimi ir patirtimi gali būti galinga varomoji jėga. Tai džiugina. Tačiau tenka išgirsti nemažai atsiliepimų, jog bendruomenė yra biurokratinė organizacija, per kurią dažnai įgyvendinami svarbiais norinčių būti veikėjų asmeniniai interesai, ir jos veikla mažai reikšminga, pasiekiamas ar įdomi paprastam lietuviui. Viliuosi, kad JAV LB pavyks nuo to apsivalyti ir iškilus aukščiau tuščiagarbiškumo tapti visų mūsų organizacija, kurios nariu būti yra garbė ir pasididžiavimas. Juk esame pati seniausia lietuvių už Lietuvos ribų vienijanti organizacija!

– Kas jums yra lietuviybė?

– Cheminė medžiaga mano kraujyje:). Lietuviybė – tai mūsų kalba, tradicijos, pagarba protėvių dvasiai, pasididžiavimo ašaros, išgirdus „Tautišką giesmę”. Gyvenimo būdas.

– Ką reikėtų daryti, kad užsienyje gyvenantys lietuviai nenusigręžtų nuo Lietuvos, skiepytų lietuvių savo vaikams?

– Požiūris į lietuvių, kaip ir visa vertybių sistema, dažniausiai formuojasi tėvų namuose. Žinoma, įtaką kartais padaryti gali ir užkrečiantys draugų pavyzdžiai ar patrauklios informacijos gausa. Kiekvienas iš mūsų turėtume stengtis tapti mažu lietuvių švyturiu savo draugams ir pažįstamiems, nes asmeninis pavyzdys veikia geriau už bet kokius raginimus ir pagraudimus. Apie Lietuvą žino visi mūsų kaimynai, draugai ir netgi mūsų kompanijos klientai!

– Ką veikiate laisvalaikiu, jeigu jo stebuklingai atsiranda?

– Šoku. Dievinu muziką ir judesį – šokdama pasikraunu geros energijos. Patinka teatras ir literatūra. Kai galiu, keliauju. Mėgstu gamtą, todėl kartais tiesiog išplėšiu iš savo darbotvarkės porą minučių pasiklaudyti paukščių ir vėjo, paganyti debesis ar stebėti, kaip žolės stiebu kopja vabalėlis.

Loreta Timukienė

LIETUVOS AMBASADA JUNG TINĖJE KARALYSTĖJE SURENGĖ VIRTUALIĄ VIKTORINĄ, SKIRTĄ PAŽYMĖTI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENĄ

Geriausiai atsakiusieji į klausimus buvo apdovanoti išskirtiniais Lietuvos ambasados Jungtinėje Karalystėje marškinėliais ir lietuviškais suvenyrais. **LR URM**

Kovo 8 dieną lietuviai išbandė savo jėgas Lietuvos ambasados Jungtinėje Karalystėje organizuotoje viktorinoje, skirtoje pažymėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną – Kovo 11-ąją.

Virtualioje viktorinoje dalyvavo lietuviai ne tik iš Jungtinės Karalystės, bet ir iš Lietuvos bei kitų pasaulio šalių. Jau antrą kartą ambasados organizuojamame renginyje savo žinias išbandė apie 50 dalyvių. Renginyje

dalyvavo ir Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininkė Alvijs Černiauskaitė.

Viktorina buvo suskirstyta į du etapus po 15 klausimų, kiekvienam atsakymui skirta po 30 sekundžių. Visi viktorinos dalyviai pademonstravo puikias žinias apie Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, žymius žmones ir sportą.

Pilietiškumą skatinančią viktoriną, laimėjo Rimgaido Stundžios ir Paulės Tulevičiūtės komanda surinkusi 27 taškus. Vytenis Skendelis atsiliko tik trimis taškais ir teisingai atsakęs į 24 klausimus liko antras, trečiąją vietą pasidalino du žaidėjai – Eglės Gečaitės ir Dainiaus komanda bei Daiva Navickaitė, kurie surinko po 22 taškus.

Geriausiai atsakiusieji į klausimus buvo apdovanoti išskirtiniais Lietuvos ambasados Jungtinėje Karalystėje marškinėliais ir lietuviškais suvenyrais, o pirmos vietos nugalėtojams taip pat buvo įteikta Lietuvos valstybės istorinė vėliava.

Žinių viktoriną apie Lietuvą remia Lietuvos užsienio reikalų ministerija iš tikslinių lėšų, skirtų „Globalios Lietuvos“ programos įgyvendinimui.

LR URM

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENOS PROGA RAMUSIS VANDENYNAS NUŠVITO TRISPALVĖMIS BANGOMIS

Artėjant Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Los Andžele pakvietė Los Andželo lietuvius stebėti įspūdingą reginį – specialiai Kovo 11-osios proga Santa Monikoje sukurta interaktyvią šviesų instaliaciją, nušvietusią Ramųjį vandenyną trispalvėmis spalvomis.

„Šis trispalvis kelias per Ramųjį vandenyną – kaip švyturio šviesa, mėnulio atspindys bangose, tamsoje nušviečiantis kelią namo“, – instaliaciją pristatė idėjos autorė Vaida Kidykaitė. Los Andželo lietuvių teigimu, šia simboliška akcija siekta suburti lietuvių bendruomenę ir meno pagalba įnešti daugiau šviesos, laimės ir pasididžiavimo.

„Nuoširdžiai džiaugiuosi šia gražia iniciatyva ir esu įsitikinusi, kad dabartiniu visiems sudėtingu metu ji į visų Lietuvą mylinčių ir jos pasiilgusių žmonių širdis atneš daugiau vilties ir optimizmo“, – teigė laikinoji generalinė konsulė Los Andžele Agnė Gurevičienė.

Vėlų vakarą Santa Monikos

apilūdimyje susirinkę vietos lietuviai galėjo ne tik saugiai pasigrožėti geltonai, žaliai ir raudonai nusidažiusiomis vandenyno bangomis, tačiau ir pasiklausyti Lietuvos nepriklausomybės priešaušryje, „Roko maršo“ metu, skambėjusių dainų ir sušilti prie lietuviškų žolelių arbatos puodelio.

Tai jau ne pirmoji tokia lietuvių vienijanti akcija Los Andžele – šiemet Laisvės gynėjų dienos proga buvo galima pasivaikščioti Santa Monikos apilūdimyje „pražyduosioje“ tūkstančių neužmirštuolių pievoje, o Vasario 16-oji Los Andžele paminėta sukuriant didžiausią užsienyje tautinės vėliavos spalvų dekoraciją užsienyje – trispalvės spalvomis nudažius „mažąją Lietuvą“ vadinamos šv. Kazimiero lietuvių parapijos 300 m² salės stogą. **LR URM**

Šviesų instaliaciją, nušvietė Ramųjį vandenyną trispalvėmis spalvomis. **LR URM**

LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENA PAMINĖTA KARTU SU MASKVOS LIETUVIŲ BENDRUOMENE

Vasario 18 d. Lietuvos Respublikos ambasada kartu su lietuvių bendruomene Maskvoje šių metų Valstybės atkūrimo dieną paminėjo Rusijoje vaidinančio lietuvių aktorius Tomo Mockaus kūrybiniu vakaru ir aktorius fotografijų parodos „Pajūris“ atidarymu.

J. Baltrušaičio namuose vykusį renginį pasveikinęs ambasados įgaliotasis ministras Vytautas Žalys aptarė 1918 m. vasario 16 d. paskelbto Nepriklausomybės

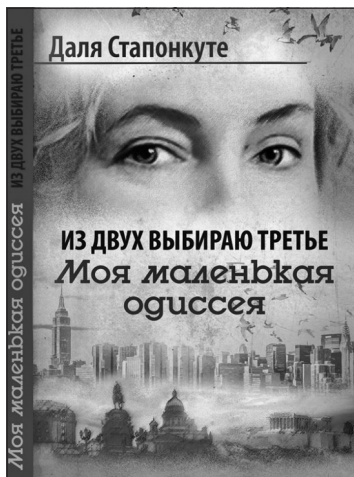
akto reikšmę valstybės ateičiai.

1974 m. Kretingoje gimęs aktorius Tomas Mockus pasakojo susirinkusiems tautiečiams apie savo kelią link aktorystės, pristatė Lietuvos pajūrio vaizdų fotografijas. 1997 metais baigęs garsiąją Rusijos teatro meno akademiją, Tomas Mockus vaidina Maskvos teatre „P. Fomenko dirbtuvės“, 2019 m. aktoriumi suteiktas Rusijos nusipelnusio artisto vardas. **LR URM**

Aktorius Tomo Mockaus kūrybiniam vakarui pristatyta jo pa fotografijų parodos „Pajūris“. **LR URM**

DALIA STAPONKUTĖ IŠRINKTA GERIAUSIA 2020 METŲ UŽSIENIO RAŠYTOJA SANKT PETERBURGE

Knygos „Iš dviejų renkuosi trečią. Mano mažoji odisėja“ viršelis.

Sankt Peterburge kovo 4 d. buvo paskelbti tarptautinio literatūros konkurso „Skaitantis Peterburgas: renkame geriausią užsienio rašytoją“ rezultatai už 2020 metus. Geriausia 2020-ųjų užsienio autore, kurios kūryba versta į rusų kalbą, paskelbta lietuvių rašytoja Dalia Staponkutė už esė-romaną „Iš dviejų renkuosi trečią. Mano mažoji odisėja“ (Vilnius, „Apostrofa“, 2014; Sankt Peterburgas, Sidorovič, 2019). Tai pirmas kartas, kai lietuvių autorė užėmė pirmą konkurso vietą, pagal balsavimo rezulta-

tus pasidalinusi ją su danų rašytoja Šarlote Vaice. Antrą vietą užėmė lenkų rašytojas Grzegorz Kasdepke, trečią vietą – graikų rašytojas Dimitris Nollas.

Kasmetinis miesto centrinės viešosios V. Majakovskio vardo bibliotekos konkursas susilaukia aktyvaus diplomatinė atstovybių ir užsienio šalių kultūros institutų dalyvavimo ir yra palaikomas Sankt Peterburgo vyriausybės Kultūros komiteto. Geriausias užsienio rašytojas renkamas iš oficialiai skelbiamų nominantų sąrašo, už kuriuos skaitytojai turi galimybę balsuoti visų metų bėgyje.

Remiant Lietuvos Kultūros Institutui, D. Staponkutės knygą iš lietuvių į rusų kalbą išvertė Larisa Poliakova ir išleido Sankt Peterburgo leidykla „Sidorovich“. Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Sankt Peterburge

Lietuvių rašytoja Dalia Staponkutė. **LR URM**

2020 m. nominavo šios knygos vertimą į rusų kalbą V. Majakovskio bibliotekos paskelbtam konkursui, pristatė ją festivalyje „Vasaros skaitymai“, kurių metu knygos ištrauką perskaitė aktorė Anna Aleksachina (Lensoveto vardo teatras), ir aktyviai palaikė mūsų šalies autorę knygos vertinimo procese. **LR URM**

1938 M. KOVO 17 D. IR 1940 M. BIRŽELIO 14 D. ULTIMATUMŲ LIETUVAI MUTACIJA

Liudvikas Narcizas Rasimas

Lietuvos Seimo posėdis. Asociatyvi nuotrauka.

LRS

Taip jau atsitiko, kad lietuvių istorinių-etninių žemių dalis su ten gyvenančiais lietuviais atsidadė kitų kaimyninių valstybių jurisdikcijoje. Etninės tautų žemės – vienas iš pagrindinių reikalavimų pripažįstant ten gyvenančius tautinėmis mažumomis. Dar tik pradėjus praktikoje įgyvendinti Tautų apsisprendimo teisę jos tėvas JAV prezidentas V. Vilsonas (W. Wilson) savo tezėse Europai įspėjo atsikuriančią Lenkiją nesigviešti Ukrainai ir kitoms tautoms priklausančių žemių. To, žinoma, išvengta nebuvo, bet „etninių žemių“ sąvoka pasidarė tarptautinės teisės terminu, o įvairus kitakalbių, apgyvendintų ar apsigyvenusių savo noru kitų tautų etninėse žemėse teisių reguliavimas sugulė į nacionalinius įstatymus, tarptautines konvencijas, paprotinius principus. Niurnbergo proceso metu buvo atskirai įvertinti ir okupantų apgyvendintų kolonistų statusas. Esmė tokia: mažosios tautos savo istorinėse žemėse, kurios atiteko kitoms valstybėms, net tada, kada savo istorinėse-etninėse žemėse sudaro mažumą – turi turėti tam tikras grupines politines teises. Tačiau tokių žemių kolonistai apsisprendimo teisės niekada neįgyja. Taigi, kolonistai negali būti traktuojami kaip *tautinė mažuma*, ypač tada, kai egzistuoja kažkada šias žemes okupavusi valstybė. Neturėdami apsisprendimo teisės jie negali jokių balsavimų, referendumais, plebiscitais

prašyti prijungti jų apgyventas (kolonizuotas) žemes prie savo tėvyne laikomo buvusio okupanto valstybės. Kolonistai neįgyja reikalavimo teisės į kolektyvines politines teises. Kalbėjimas viena kuria kalba irgi nepadaro šių žmonių tautine mažuma. Jie yra *kalbinė mažuma*, nes viena kalba gali kalbėti ir kitų tautybių žmonės. Lietuvių tautos etninės žemės su ten gyvenančiais lietuviais, bet esančios šiandien kitos valstybės jurisdikcijoje, yra ten gyvenanti lietuvių *tautinė mažuma*, o jų statusas priklauso nuo valstybių nacionalinės teisės ir tarptautinių susitarimų.

Vykstant 1940 m. svetimos jėgos panaikinto Lietuvos valstybės suvereniteto atstatymo procesui SSRS visaip grasino atimti Klaipėdą, kartu su panaikintos autonominės Prūsijos valstybės dalimi, neva sąjungininkų administruoti perduotą Rusijai ir todėl esantį rusišką miestą. Buvo pretenduojama ir tuometinį rusakalbiais apgyvendintą Sniečkaus miestą su atominė elektrine prijungti jį prie SSRS, o aplink Vilnių kūrėti autonomininkų institucijos, planavusios „per apsisprendimo teisę“ sukurti tame krašte autonominę sritį ir vėliau irgi prisijungti prie SSRS.

Buvo visaip skatinamas ir

žemaičių separatizmas įteigiant, kad jie nėra Lietuvos piliečiai, Kaliningrade išspausdinti pirmieji žemaičių pasai, išleista nieko bendro su istorijos mokslu neturinti Žemaitijos istorija. Bet juk tai seniai atpažįstamas „skaldyk ir valdyk“ principas, o lenkų lyderiu Lietuvoje save laikantis Lenkų rinkimų akcijos lyderis kursavo tarp Varšuvos ir Maskvos. Nepaisant Tilžės akto, po jo sekusio dešiniojo Nemuno kranto žemių su Klaipėdos miestu išėmimo iš nugalėtos pirmajame pasauliniame kare Vokietijos jurisdikcijos tais motyvais, kad tai etninės lietuvių žemės, nepaisant labai palankaus Lietuvai 1925 m. optacinio (savanoriškos pilietybės pasirinkimo) plebiscito šioje Mažosios Lietuvos dalyje, nepaisant tai, kad pagaliau pati Vokietija sutiko su šio krašto ir miesto priklausymu Lietuvai ir 1928 m. ratifikavo sienos su Lietuva sutartį, nepaisant to, kad Klaipėdos krašto atplėšimas nuo Lietuvos 1939 m. buvo ultimatyvus ir Niurnbergo proceso metu kvalifikuotas, kaip nusikaltimas, nepaisant to, kad prieš derybas dėl Vokietijos ateities po Antrojo pasaulinio karo sąjungininkai sutarė, kad kalbės apie 1937 m. Vokietijos teritoriją, tai yra tada, kada Klaipėdos kraštas

buvo suvereni Lietuvos dalis – Rusija tiesiogiai ir netiesiogiai gąsdina galima kitokia šio miesto ateitimi, kitaip sakant, nori išlaukti patogaus momento, o jį per stumiamą Tautinių mažumų įstatymą jau mūsų Seimas galimai ir ruošia.

Rašant Lietuvos Respublikos Konstituciją buvo labai kruopščiai išnagrinėta kitų šalių praktika *tautinių mažumų* paliktas galioti sovietinis Tautinių mažumų įstatymas, iki to laiko, kai kitais įstatymais bus išspręsti Lietuvoje gyvenantiems kitataučiams išskylantieji klausimai. Buvo nutarta, kad Lietuvos valstybė yra unitarinė, kurioje veikia vienoda viešoji tvarka, ji negali būti daloma į atskirus dalinius, kad valstybinė kalba yra lietuvių kalba, kad Lietuvoje nėra kitoms tautoms priklausančių etninių žemių, todėl Konstitucijoje ir nėra *tautinių mažumų*, o yra *tautinės bendrijos (diasporos)* arba, suprantamai išsireiškus – *kalbinės mažumos*, ir nekalbama apie SSRS apgyvendintus kolonistus. Tai yra, visi gyventojai turi vienodas žmogaus teises, kurios vienodai taikomos nepriklausomai nuo to, kuriai tautybei žmogus pats save priskiria, kitaip sakant, Lietuvoje nėra tokių tautinių grupių, kurios neabejotinai aptartos *Tautinių mažumų* konvencijoje. Lietuva šią konvenciją ratifikavo todėl, kad remiantis ja galėtų gintis nuo iš kitų valstybių inspiroto reikalavimų kolonistus paversti *tautinėmis mažumomis* ir taip de facto Lietuvoje įkurti atskirus autonominius darinius, arba siūlymų nekreipti dėmesio kada, kaip ir iš kur tie kitakalbiai atsirado, o remtis tik kiek procentų toje vietovėje jų yra.

Deja, paruoštas Seime įsikūrusios labai agresyvios grupės – kas ne su mumis, tas prieš mus – Tautinių mažumų įstatymas kaip tik ir atspindi ne Lietuvos, o šalia esančių valstybių interesus. Tie, kurie atidžiai stebėjo išimtinai šią grupuotę remiančius socialinius tinklus ir tuo pačiu blokuojant kitą nuomonę, ne be pagrindo manė, kad tai kažkieno iš šalies organizuotas kišimasis į rinkimus Lietuvoje. O ir jos siūlymai priimti vienus ar kitus teisės aktus – išimtinai Lietuvos visuomenės kiršinimas. Niekas iš šios grupuotės politikų žmonėms nesugeba paaiškinti, kodėl Lietuva privalo ratifikuoti akivaizdžiai nesuprantamai suformuluotą Stambulo konvenciją, nors žmogaus teisių, tame tarpe moterų, vaikų ar kitų socialinių grupių apsaugos įstatymai Lietuvoje priimti ir veikia. Vietoje to, įžeidžiančiai prista-

toma, kad, girdi, konvencijos atmetimas parodys Lietuvos visuomenės nesubrendimą. Ir tai kalba „politikai“, kuriems patiems tos brandos trūksta. Grupuočių siūlymai ateičiai yra išvestiniai, prieštaraujantys jau ratifikuotų ar siūlomų ratifikuoti Konvencijų prasmei.

Seime sudaryta koalicinė sutartis irgi negali būti pagrindas remti tokius šiandien visuomenę skaldančius teisės aktus. Tokios sutartys, suprantama, partijų bendradarbiavimui yra svarbus vidinis dokumentas, bet tai negali tapti „buldozeriu“, kuris dažniausiai ir priveda prie koalicijų žlugimo. Negi nematoma, su kuo pasirašo?

Beveik visą gyvenimą darbavęsis Klaipėdoje mačiau, kaip miestas buvo rusakalbių kolonizuojamas. Jeigu įmonių darbininkų susirinkimuose pasirodydavo nors vienas rusakalbis, visi privalėjo kalbėti rusiškai. Buvo įkurta daug tiesiogiai Maskvai priklausančių įmonių – laivų statyklų, žvejybinių organizacijų, prekybos uostas ir kitų, kur tiesiog buvo ribojamas galimas lietuvių darbuotojų skaičius. Nors Lietuvos aukštosios mokyklos ruošė ir šiose įmonėse galinčius dirbti specialistus, deja, specialistus į jas siuntė iš Rusijos, jie visų pirma gaudavo „jauniesiems specialistams“ pastatytus butus. Net vaikų darželiuose tokios „specialistės“ vaikus mokė tarpusavyje kalbėtis rusiškai, buvo atsiradęs lietuvis – pirmasis kompartijos sekretorius, kuris kur bebūtų kalbėjo tik rusiškai. Taip buvo kolonizuojamas ir rusinamas miestas. Tas pats ir su atominės elektrinės miestu. Atstačius nepriklausomybę dauguma kolonistų pasiliko gyventi Lietuvoje. Pilietybės priėmimas, ar ne, jų statuso nekeičia. Net atvykęs pas juos Rusijos pilietis- giminaitis Lietuvoje turi visas žmogaus teises. Jie kolonistai, o ne *tautinė mažuma*, ir visiškai nesvarbu, kiek procentų jų toje vietovėje begyventų. Tai tarptautinė praktika, tai Niurnbergo tribunolo Pasaulio valstybių forume patvirtintų principų, kurie yra universalūs ir net veikia atgal – esminė dalis agresoriams sutramdyti. Antraip išsipildytų imperinių valstybių svajonės: užėmė teritoriją, apgyvendinai savo kolonistais, išlaukei palankaus momento ir tą teritoriją „apsisprendusių tautiečių prašymu“ prisijungei. Taip mes kažkada buvome praradę Vilnių, taip Ukraina prarado Krymą ir kitas teritorijas.

Po 1990 m. kovo 11-tos dienos į kitataučius Lietuvos

(Nukelta į 11 psl.)

**LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.**

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

(Atkelta iš 10 psl.)

**1938 M. KOVO 17 D. IR
1940 M. BIRŽELIO 14 D.
ULTIMATUMŲ LIETUVAI
MUTACIJA**

gyventojus oficialiai buvo kreipiamasi tik kaip į *tautinių bendrijų* narius. Per plebiscitą „Dėl demokratinės nepriklausomos Lietuvos valstybės“ dalis biuletenių buvo atspausdinta rusiškai ir lenkiškai tam, kad nebūtume kaltinami, jog balsavo nežinia už ką, kas ir taip buvo mėginta daryti.

Kokia būtinybe priimti Tautinių mažumų įstatymą aiškina jo pristatytojai? Visų pirma tuo, kad Lietuva ratifikavo Tautinių mažumų konvenciją, todėl galima nepaisyti Lietuvos Konstitucijos teiginių, kad Lietuvos teritorija nėra daloma į jokių darinius, kad Lietuvoje lietuvių kalba yra valstybinė. Minėta konvencija kaip tik nurodo, kas gali būti laikoma *tautine mažuma*. Tokių atitiktųjų Lietuvoje nėra! Gerai įsiskaitykite, todėl ir norima priimti iš esmės dviem kaimyninėms valstybėms palankius ir Konvenciją „papildančius“ *tautinių bendrijų ir tautinių mažumų* apibrėžimus. Minėta Konvencija niekaip neįpareigoja ją ratifikavusias šalis priimti Tautinių mažumų įstatymus, ypač tada, kada norima apeiti esminį klausimą – kas tie, kurie pretenduoja būti *tautine mažuma*, kokia jų kilmė, kaip jie čia atsirado? Taigi, šis įstatymo pristatytųjų išvestinis argumentas, kad Lietuva ratifikavo Tautinių mažumų konvenciją, todėl reikia įstatymo – neturi teisinio pagrindo. Toks įstatymo projektas apskritai negali būti Seime svarstomas.

Aiškinama, kad būtina išspręsti nelietuviškų asmenvardžių Lietuvos oficialiuose dokumentuose rašymą, kada ten yra lietuvių alfabetu nenaudojamų raidžių, siūloma išspręsti gatvių pavadinimų rašymą keliomis kalbomis, siūloma išspręsti gimtosios kalbos vartojimą viešajame gyvenime, reguliuoti tautybės nustatymo klausimus. Po to, kada mūsų moterys pradėjo tekėti už užsieniečių, pasirinktų pavardžių rašybos Lietuvos dokumentuose klausimai tikrai pasidarė aktualūs. Tam, kad priėmusių sutuoktinių pavardes, pavyzdžiui, *Kreautret, Jefferson, Repargue* ir jas užrašius lietuviškajame pase pareigūnas galėtų ištarti taip, kaip jos skamba prancūzų, anglų, vokiečių kalbomis – reikia mokėti tris kalbas. Jeigu lietuviškame pase šias pavardes užrašysime pagal skambėjimą lietuviškomis raidėmis *Kerotre, Džeferson, Remarke*

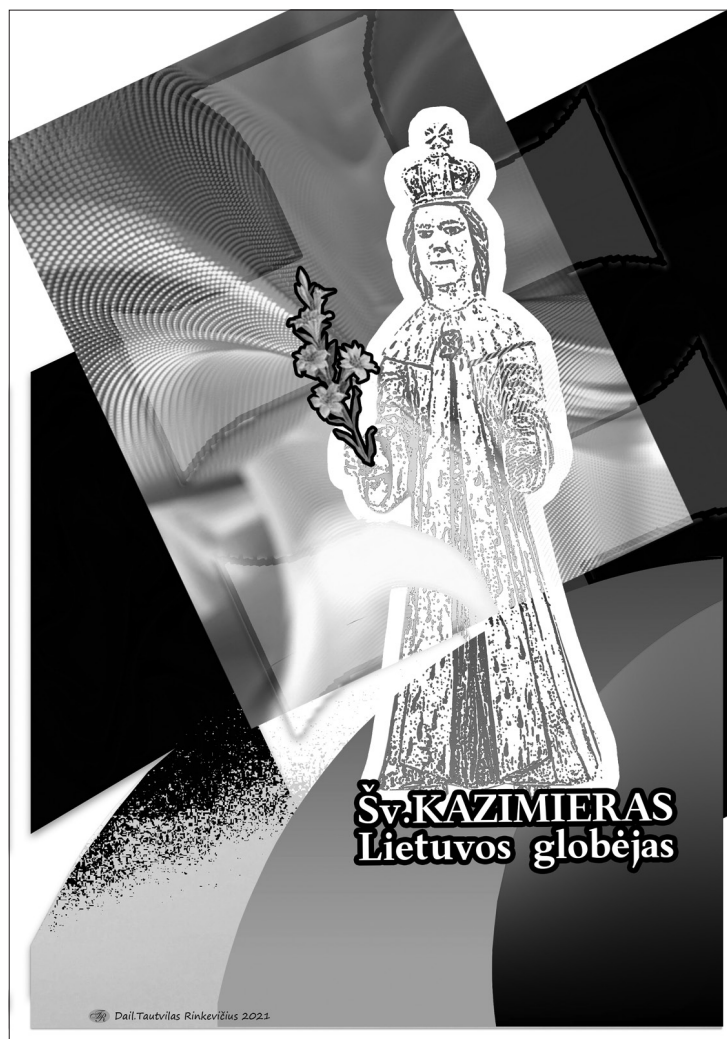
– jų vyrų šalyse irgi iškils ta pati problema. Ji nėra nauja ir puikiai išspręsta kitose šalyse, nežeminant savos valstybinės kalbos, nekeičiant savo alfabeto, niekuo nežeminant paso turėtojo. Tai pavardės užrašymas valstybine kalba pagal skambėjimą ir antrame lapo puslapyje taip, kaip rašoma angliškai, vokiškai ar prancūziškai ir etc. Galimas ir kitas variantas: jeigu asmenvardyje yra daugiau raidžių, negu garsų arba jos nevienodai tariamos – pirmajame dokumento puslapyje asmenvardis užrašomas originaliai ir tame pačiame puslapyje pateikiama lietuviška tarimo transkripcija. Užtenka esančiose įstatymuose normose padaryti nedidelius pakeitimus ar papildymus.

Vietovardžių ir gatvių pavadinimų rašyba irgi išspręsta. Ant valstybinius standartus atitinkančių lentelių (iškabų) ir ant valstybinių bei savivaldybių pastatų šie pavadinimai užrašomi valstybine kalba, o ant privačių – jau savininkų reikalas. Svarbu, kad nebūtų klaidinančių užrašų, pvz., *Upės* gatvė, o privatininkas rašo – *Riečnaja*. Pavadinimai neverčiami. Lietuvoje yra tik Vilniaus, Kauno ir kt. miestų ir vietovardžių pavadinimai. Tas, kas nori vadinti ir rašyti Wilno, Kowno, tą gali daryti tik už Lietuvos sienų. Beje, taip elgiamės ir mes.

Ar kas nors draudžia Lietuvoje tarpusavyje kalbėtis rusiškai, lenkiškai, prancūziškai, angliškai ir t.t.? Jeigu tik pašnekovas su tuo sutinka ir supranta – prašau! Tą galima daryti ir įstaigose, jeigu tik darbuotojas tą kalbą supranta ir ją moka. Tai ir yra gimtosios kalbos naudojimas viešajame gyvenime. Bet juk norima tam tikrose Lietuvos teritorijose kitakalbiamis suteikti reikalavimo teisę – kalbėkite rusiškai, kalbėkite lenkiškai, lietuviškai nesuprantu...

Žmogus yra tos tautybės, kuriai jis pats, o ne kažkas kitas, save priskiria. Jokie siekiai surašinėjimais ar kaip kitais įpiršti žmogui tautybę – bergždžias reikalas. Šiandien tai tik paties žmogaus apsisprendimo, kuriai tautai jis save priskiria, reikalas. Ir toks apsisprendimas plačiai vyksta. Štai skaičiau, kaip per prezidento rinkimų kompaniją ukrainietė aiškino, kad jos vaikai save laiko lietuviais, pažįstu ne vieną turintį rusišką pavardę, kurie irgi save ir savo vaikus laiko lietuviais. Taip jie gauna titulinės tautos kolektyvines teises.

Lenkų ar „po prostu“ kalbos Lietuvoje irgi atėjo ne vienu keliu. Visas Vilniaus apylinkes aplankęs ir aprašęs

Šventasis Kazimieras (1458–1484) – vienintelis Lietuvos šventasis. Popiežius Klemensas VIII Kazimierą paskelbė šventuoju (1604). Atminimo diena – kovo 4-oji – šv. Kazimiero mirties diena. Mirė 1484.03.04 Gardine (dab. Baltarusija), palaidotas Vilniaus katedros (dab. arkikatedra) kriptoje. Plakato autorius dailininkas Tautvilas Rinkevičius 2021, Kaunas.

L. V. Kondratavičius-Sirokmlė (1823 - 1862), kuriose rado gyvenančius tik lietuvius ir rusinus, taip aiškina šios kalbos atsiradimą: mišriose šeimose „kur motina lietuvi, vaikai mokomi lietuviškai arba sulenkėja, nes lenkų kalbai čia dažnai tenka tarpininkės vaidmuo. Neretai mišriose šeimose ir vyras su žmona, nemokėdami vienas kito kalbos, susikalba tik lenkiškai. Šitai ir vyksta jaunosios kartos lenkėjimo procesas tose vietose, kur Lietuvos rusinai susiduria su tikraisiais lietuviais“. Bergždžias darbas būtų tvirtinti, kad šiandien Lietuvoje nėra tikrų lenkų, kaip ir ginčytis, kad nėra lenkų kalba kalbančių lietuvių. Ne ši kalba lemia, kuriai tautai, lenkų ar lietuvių, šiandien jie save priskiria, ar jie yra lenkų tautos atstovai Lietuvoje, ar namuose lenkiškai kalbantieji lietuvių tautos atstovai. Daug kas dar tik ruošiasi į tai atsakyti. Siūlomas Tautinių mažumų įstatymas būtų priemonė tokį procesą sutrukdyti įperšant savaip suprantamą tautybės pasirinkimo klausimą, jį paverčiant *de facto* autonomijų sukūrimui tam tikroje Lietuvos teritorijoje.

Rusakalbių atstovai, ginčdami galimybę okupantų paliktų kolonistų bendriją (diasporą) paversti *tautine mažuma* ir taip įgauti kai kurių grupinių apsisprendimo teisių, aiškina, kad jiems bendrų žmogaus teisių per maža, o tokio įstatymo pri-

ėmimas Lietuvą padarytų daugiau demokratišką. Taip ir norisi pasakyti, kad laikas atprasti visur, kur tik apsi-stojama, mokyti tos žemės šeiminius, kaip reikia demokratiškai gyventi. Tai, beje, bendras panslavistinių idėjų puoselėtojų bruožas, dar labai matomas ir mūsų vakarinių kaimynų slavijoje valstybėje. Demokratijos vardan demokratijos nebūna. Už to paprastai slepiami visai kiti siekiai. Rusija savo kolonistais apgyvendino ne tik okupuotas Baltijos valstybes, bet ir taip vadinamas Vidurio Azijos respublikas. Po SSRS griūties rusų kolonistai iš šių šalių buvo tiesiog išmesti, dažnai vietiniams gyventojams prieš juos panaudojant ir fizinę jėgą. Išvytieji, deja, pačioje savo tėvynėje nebūdamo svetingai priimami, vargo ar net iki šiol vargsta dėl pilietybės atstatymo. Lietuvoje gi rusakalbiams kolonistams ryžomės suteikti teisę į Lietuvos pilietybę, jeigu to jie norės. Šiandien jiems niekas nedraudžia gatyvėse, kavinėse ar įstaigose tarpusavyje kalbėti gimtąja kalba, jie turi savas vidurinio lavinimo mokyklas, tarnauja valstybinėse įstaigose, užima aukštus postus policijoje, kariuomenėje, dirba teisėjais ir prokurorais. Ir ten jiems niekas nedraudžia tarpusavyje kalbėti gimtąja kalba. Tai ir yra gimtosios kalbos naudojimo viešajame gyvenime esmė. Na, o noras susirašinėti gimtąja kalba su

**„DIRVAI“
AUKOJO:**

A. Jucaitis,	
Bay Village, OH.....	45
V. Memenas,	
Bloomfield Hills, MI.....	45
A. Strazdas,	
Placentia, CA.....	45
V. Treciokas,	
Wethersfield, CT.....	40
I. Mickuniene,	
Centerville, MA.....	25
R. Cernius,	
La Grange, IL.....	22
M. Karaska,	
Fredericksburg, VA.....	20
S. Narbutaitis,	
Richfield, OH.....	10
P. Kampe,	
Newbury, OH.....	5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

įstaigomis, kur oficialiai naudojama valstybinė kalba – yra kultūros, o ne teisės dalykas. Vieni tokį raštą sugrąžins, kiti susiras vertėją ir atsakys valstybine kalba, kiti dar pridės vertimą į pareiškėjo kalbą. Ir visais atvejais bus pasielgta demokratiškai.

Šiandien Kremliaus vykdoma politika savo kaimynų atžvilgiu yra agresyvi. Ieškoma visokiausių dingčių įsikišti į jų rinkimus, valdyti socialinius tinklus ir žurnalistų grupes, kelti nerimą, oficialiai grasinama ginti rusakalbių teises atplėšiant ištisas teritorijas. Siūlomame įstatyme priėmus normą, kad iki tam tikro procento padidėjus rusakalbių skaičiui tame regione jie pasidaro tautine mažuma (pilietybė čia neturi lemiamos reikšmės) – tokia padėtimi bus agresyviai pasinaudota. Tad štai kodėl tų slavų kaimynų šių dienų siekiai primena tai, ko buvo siekiama 1938 m. ir 1940 m. pateiktais ultimatumais. Kodėl jiems atstovauja jau minėtos agresyvios grupuotės nariai? Pasvarstykite, ar išsitatuiravęs rankas Bormano ar kurių nors šalį užgrobusio generolo portretais vokietis galėtų tapti toje šalyje ministru? Tikrai ne, nes tokie visam gyvenimui sąmoningai įsipausti ženklai parodo ir kas yra tokio žmogaus galvoje. Taip pat asmenys pasižymi ir patvirtina savo priklausymą organizuotoms grupuotėms. Politinėms irgi.

2021-03-07

ASPENE VARŽĖSI KALNŲ SLIDINĖTOJAI

ŠALFASS 2021 m. kalnų slidinėjimo varžybų medalių laimėtojai. Iš kairės: LR garbės konsulas dr. Jonas Prunskis, Ramunė Ambrozaitytė-Fry, Bill Benetas, Edvardas Mickus, Sofija Vaitkus, Linas Vaitkus.

Organizatorių nuotr.

Paskutinį vasario mėn. savaitę į Kolorado valstijoje esančius snieguotus Aspeno kalnus rinkosi slidinėjimo entuziastai – ten vyko kasmetinės Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) organizuojamos kalnų slidinėjimo varžybos. Jos vyko ne vasario 27 d., kaip buvo numatyta, o buvo perkeltos į vasario 28 d., sekmadienį, nes šeštadienį smarkiai snigo, ir būtų buvę pavojinga

lenktyniauti. Sekmadienį buvo saulėta, mėlynas dangus, puikus sniegas ir pakili nuotaika!

Šių metų varžybose geriausiai pasirodė šie slidinėjimo moterų grupėje - Sofija Vaitkutė (auksas) ir Ramunė Ambrozaitytė-Fry (sidabras), vyrų grupėje auksas atiteko Linui Vaitkui, sidabras - Bill Benetas, bronza - Edvardui Mickui, vyrų grupėje A geriausiai sekėsi Edvardui

Mickui (auksas) ir Jonui Prunskui (sidabras), grupėje B - Linui Vaikui (auksas) ir Bill Benetui (sidabras).

Kviečiame visus slidinėjimo mėgėjus iš anksto planuoti ir dalyvauti kasmetiniame ŠALFASS kalnų slidinėjimo-kelionėje 2022 metais! *Jeigu norite gauti daugiau informacijos, prašome kreiptis į Edvardą Mickų el. pašto edmickus1@aol.com*

ŠALFASS ir LR garbės konsulato Aspene informacija

DANO POZNIAKO TURNYRE – TRYS LIETUVOS JAUNIMO RINKTINĖS AUKSO MEDALIAI

Kovo 13 d. Vilniuje pasibaigė pirmojo Lietuvos olimpinio čempiono **Dano Pozniako** vardo tarptautinis jaunimo bokso turnyras, kuris šias metais buvo ypatingas – jame pirmą kartą turnyro istorijoje pasirodė ir merginos. Aukso medalį merginų tarpe pavyko iškovoti **Dijai Bajalytei**, o vaikinių gretose ant aukščiausio pakylės laiptelio lipo **Aleksandras Trofimčiukas** ir **Gelmis Adomkevičius**.

Vaikinų kovose netrūko veiksmo

„Lietuviškame“ svorio kategorijos iki 75 kg finale susitiko praėjusių metų turnyro vicečempionas **Aleksandras Trofimčiukas** ir **Arvydas Dainys**. Dvikovoje pergalę šventė A. Trofimčiukas.

Pirmasis raundas žadėjo itin atkaklią kovą – abu boksininkai smūgiais keitėsi ringo viduryje ir nei vienas nesiruošė užleisti savo pozicijų. Antrajame raunde pradėjo ryškėti A. Trofimčiuko greičio pranašumas, taip pat pastarasis buvo tikslesnis kontratakose ir artimoje distancijoje. Trečiajame raunde A. Trofimčiukas įrodė savo

pranašumą iki galo ir šventė pelnytą pergalę.

Po kovos portalui *LRT.lt* A. Trofimčiukas teigė, kad džiaugiasi pagaliau iškovotu aukso medaliu.

„Dar turiu, kur tobulėti, bet yra labai malonu. Tokiuose turnyruose jau du kartus iškovojau sidabro medalį, tad šįkart tikslas buvo auksas. Neblogas priešininkas, kova buvo gera, viskas pasisekė puikiai“, – savo pasirodymą įvertino A. Trofimčiukas.

Dar viename „lietuviškame“ finale svorio kategorijos iki 91 kg čempionu po itin atkaklios ir galingų smūgių nestokojusios kovos tapo **Gelmis Adomkevičius**, kuris įveikė **Eimantą Liaugminą**.

Svorio kategorijos iki 81 kg finale susitiko lietuvis **Gabrielius Savickas** ir lenkas **Sebastianas Kuszas**, kuris tapo šios svorio kategorijos čempionu.

Aukštesnį Lenkijos boksininką nuo pirmųjų sekundžių prie ringo virvių pradėjo spausti G. Savickas, tačiau S. Kuszas taikliai kontratakavo ir ryškaus pranašumo susikurti negalėjo

nei vienas boksininkas. Pirmojo raundo viduryje ringo teisėjas iš G. Savicko atėmė tašką už jo nuomone atliktą nelegalų smūgį. Antrajame raunde pradėjo ryškėti lenko pranašumas – jis buvo taiklesnis iš tolimesnės distancijos, tikslomis kontratakais stabdydavo G. Savicko atakas, o pastarojo smūgiams trūko tikslumo net ir sumažinus distanciją. Trečiojo raundo pradžioje kovos tempą padidino G. Savickas, tačiau jį išlaikyti pritrūko jėgų, o galų gale į viršų kilo savojo plano nepametusio S. Kuszo ranka.

Sunkiausios svorio kategorijos virš 91 kg finale pirštines surėmė lietuvis **Nojus Ivanauskas** ir lenkas **Jakubas Domuradas**. Šiame finale įspūdingą pergalę nokautu pasiekė Lenkijos atstovas. Pirmasis raundas pasižymėjo abiejų kovotojų apsikeitimais tiesiais smūgiais iš tolimesnės distancijos, kuriuose kiek tikslesnis buvo N. Ivanauskas, bet skambant pirmojo raundo pabaigą skelbiančiam gongui lenkas pataikė ir nokautu išvertė Lietuvos boksininką, ringo teisėjas kovą nutraukė. **LRT**

„KATIUŠA“ TOKIJO IR PEKINO OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE NESKAMBĖS

Tarptautinis sporto arbitražo teismas (CAS) atmetė Rusijos prašymą vietoj nacionalinio himno naudoti dainą „Katiuša“, praneša insidethegames.biz.

Rusijos olimpinis komitetas šią dainą naudoti pasiūlė dar sausį.

CAS insidethegames.biz pateiktame pareiškime teigiama, jog CAS mano, kad dėl sankcijų pritaikyta taisyklė, kuri teigia, kad yra draudžiamas bet koks himnas, susijęs su Rusija, apima ir bet kokias dainas, kurios turi sąsajų ar asociacijų su Rusija – tokiai kategorijai priskiriama ir „Katiuša“.

Rusijos himnas per tarptautinius sporto renginius skambėti negalės dėl sankcijų, kurias Rusijai skyrė Pasaulinė antidopingo agentūra už manipuliacijas duomenimis Maskvos laboratorijoje.

Tarptautinis sporto arbitražo (CAS) teismas šias sankcijas sutrumpino iki dvejų metų.

Rusija privalės varžytis po neutralia vėliava Tokijo ir Pekino olimpinėse žaidynėse ir sportininkai neatstovaus Rusijai paralimpinėse žaidynėse ar pasaulio čempionatuose tol, kol galios minėtos sankcijos. **LRT**

JAPONIJA IKI OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ SULAUKS 100 MLN. „PFIZER“ VAKCINŲ

Svarbiausią sporto metų renginį šią vasarą rengianti Japonija iki birželio mėnesio sulauks 100 milijonų „BioNTech & Pfizer“ vakcinų, skelbia „Kyodo News“.

Iki Tokijo olimpinėse žaidynių bus likę vienas mėnuo.

„Pfizer“ vakcinai reikalinga dviguba dozė, todėl iš 100 mln. į Japoniją atkeliaujančių vakcinų žadama paskiepyti 50 mln. žmonių, o tai sudarys beveik pusę

visos Japonijos populiacijos.

Šiuo metu Japonijoje intensyviai skiepijami Sveikatos priežiūros darbuotojai, kurių bendras skaičius sudaro 4,8 mln.

Balandžio viduryje jau planuojama pradėti skiepyti senjorus nuo 65-erių metų – suskaičiuota apie 36 mln. gyventojų.

„Kyodo News“ atlikta apklausa parodė, kad Japonijoje skiepytis sutinka 63,1 proc. visų apklaustųjų. **LRT**

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

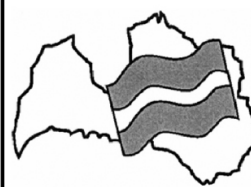
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

